

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
SOCIALINIŲ, HUMANITARINIŲ MOKSLŲ IR MENŲ FAKULTETAS
MENŲ KATEDRA

SCENINIO KOSTIUMO DIZAINO PROJEKTAS – „KOVOTOJA“

MAGISTO BAIGIAMASIS PROJEKTAS

Dailės (dizaino) mag.: Evelina Janušauskaitė
Vadovas: prof. Giedrius Šiukščius
Recenzentė: lekt. Ieva Kavaliauskaitė

Šiauliai, 2017

TURINYS

ĮVADAS	3
SUMMARY	4
1. ŠARVŲ KOSTIUMAI	6
1.1. Lankininkės šarvai	8
1.2. Karės šarvai	10
1.3. Amazonės šarvai:	12
2. SCENINIAI ŠARVŲ KOSTIUMAI	13
2.1. Lankininkė Katniss Everdeen	13
2.1.1. Kostiumo dizainas	15
2.2. Karė Ksena	16
2.2.1. Kostiumo dizainas	17
2.3. Amazonė Diana	18
2.3.1. Kostiumo dizainas	18
2.4. Šarvų ir sceninio kostiumo panašumai ir skirtumai	20
3. SUKURTO OBJEKTO ANALIZĖ	22
3.1. Funkcinė paskirtis	22
3.1.1. Detalių funkcinė paskirtis	27
3.2. Medžiagos (medžiagų technologija)	31
3.3. Gamyba (gamybos technologija)	33
3.3.1. Kombinezonų siuvimas	33
3.3.2. Odinių detalių modeliavimas	38
3.3.3. Metalinių detalių gaminimas	41
3.4. Sąnaudos kostiumo gamybai	43
3.5. Pritaikomumas visuomenėje	45
3.6. Ieškojimų aprašymas	46
3.6.1. Pirminė idėja	46
3.6.2. Antrinė idėja	48
3.6.3. Galutinė idėja	50
APIBENDRINIMAS	51
IŠVADOS	52
LITERATŪRA IR ŠALTINIAI	53
PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS	55
PRIEDAI	57

ĮVADAS

Kostiumas – neatsiejama kiekvieno mūsų gyvenimo dalis, kuri tarsi ir nereikšminga, bet tuo pačiu ir reikalinga. Juk kiekvienai veiklai ir profesijai žmonija sugebėjo pritaikyti kostiumą/aprangą, kuri yra tam tikros srities dalis, turinti savo reikšmę, funkciją, simboliką. Pavyzdžiui, tautinis kostiumas, plaukimo, maskuojantis, sporto kostiumas, karnavalinis kostiumas ir kitą.

Scenoje taip pat reikalingas kostiumas, kuris beje turi itin svarbią reikšmę. Juk pirmas dėmesys skiriamas išvaizdai, o kostiumas akimirksniu pasako apie žmogų kas jis yra. Tarkime pamačius žmogų su liturginiu kostiumu iškart tampa aišku, kad jis kunigas – bažnyčios dvasininkas, susijęs su religija. Žmogus su žaliu kostiumu – policininkas, kuris prižiūri tvarką, yra valstybės tarnautojas. Kiekvienam žmogui, dėvinčiam tam tikros srities kostiumą yra sukurti ir standartiniai būdo bruožai. Pavyzdžiui standartiniu policininku laikomas teisingas, atsidavęs visuomenei ir jos labui asmuo. Tai griežtas bet teisingas žmogus, kuris akimirksniu daugeliui žmonių sukelia vidinę mini paniką ir yra ypač gerbiamas. Kitas variantas, tarkime, vyrišką kostiumą dėvintis žmogus. Solidi apranga iškart atskleidžia žmogaus statusą visuomenėje, pabrėžia materialinę sritį, o kalbant apie asmens būdo savybės aišku, kad žmogus išsilavinęs, elegantiškas, mandagus ir kultūringas. Nors žinoma yra ir išimčių, kai standartai neatitinka realybės.

Tokią pačią svarbą turi ir sceninis kostiumas. Pagal visuomenės sukurtus standartus vienokiam ar kitokiam personažui ar veikėjui pritaikomas ir atitinkamas kostiumas. Pavyzdžiui Fėja, ji - miela, nuoširdi, stebukladarė ir geradarė vaizduojama su rožiniu ar žydru kostiumėliu ir sparnais. Ir ji niekada nebus vaizduojama su tamsiu apdaru, ragais ar kitaip baisia išvaizda, nes tai neatitiktų standartų. Kita vertus karė niekada nebus vaizduojama su rožine suknele ar perlu vėrinium. Kiekviena sritis turi savo specifiką ir stilių, kuri padeda žiūrovui akimirksniu suvokti esmę. Kitu atveju kiek laiko ir pastangų reiktų įdėti, kad paaiškinti situaciją ar veikėjo būdo savybes, kurias galima pavaizduoti standartiškai suvokiamais ženklais. Pavyzdžiui kaip pikta ragana su ilga nosimi ir šluota, arba geradarė princesė su karūna ir žėrinčia suknele.

Kostiumo dizaino projektas „Kovotoja“ paremtas ta pačia standartų metodika, kuomet kostiumai kuriami atsižvelgiant į veikėjų sritį, charakterio būdą, nuo seno sukurtus įvaizdžio standartus. Kariaujanti moteris – retas reiškinys žmonijos istorijoje, ypač kuri nebūtų siejama su seksualumo išraiška. Dėl šios priežasties, projektui pasirinkta moteriškų šarvų tema. Ši sritis yra minimaliai analizuota ir gali būti mažiausiai sietina su moterišku seksualumu, tačiau skirta dailiosios lyties atstovėms.

SUMMARY

Costume – an integral part of everyday life, which is like insignificant but at the same time necessary. In whole world every profession have different costumes, outfits and every one of them have their own significance, function, symbolism. For example national costumes, carnival, sport costume.

Costumes also take a big part on a stage. People take first impression from clothes, they help momentarily describe who this person is. Let us say we saw a person with cassock and it is clear that this person will be a priest. A man who wears green costume most likely is a police officer, so people take this costume serious and will respect a person who wears it. Another example would be a man with a suit. Men who wear it would probably be educated, elegant and polite.

Talking about fictive characters, they also have their costumes. Fairy – she is sweet and kind, constantly depicted with a pink or light blue costume and wings. It is generally accepted and she will never be designed with a dark garb, because that would not satisfy created standards. For many people witch is evil personage. This reveal long nose, broom and hat. Those standards help momentarily comprehend characters features and context.

Costume design project “Warrior” based on that standard technique when costumes were created considering to characters approach and from the old times known standards. Warrior woman – rare phenomenon, especially who would not be associated with sexuality expression. For this reason it is chosen women armor topic. This sphere is minimally analyzed and mostly related with men, for this reason this job is dedicated to the womankind.

Tyrimo problema: Moters kovotojos aprangos ir jų detalių transformacijos į sceninio kostiumo kolekcijos galimybes.

Tyrimo objektas: moterų kovotojų kovinės aprangos ir jos detalių analizė.

Darbo tikslas: Nustatyti šarvų ir sceninio kostiumo panašumus ir skirtumus, išanalizuoti kostiumo detales ir sukurti sceninio kostiumo dizaino projektą „Kovotoja“.

Tyrimo uždaviniai:

Pateikti lankininkės, karės ir amazonės šarvų analizę;

Atlikti lankininkės, karės ir amazonės sceninio kostiumo analizę;

Nustatyti šarvų ir sceninio kostiumo panašumus ir skirtumus;

Pateikti sukurto objekto analizę.

1. ŠARVŲ KOSTIUMAI

Iki XVII amžiaus karuose iki devyniasdešimt procentų žmonių žūdavo nuo šaltųjų ginklų, todėl šarvai buvo labai svarbi aprangos dalis. Šarvų rinkinys skirtas visam žmogaus kūnui ar jo daliai apsaugoti nuo mechaninių sužeidimų.

Senovės Graikijoje kiekvienas karys dėvėjo apatinį drabužį – chitoną, po kuriuo turėjo metalinį apsauginį antpiltį, o ant chitono dėdavosi metalinius šarvus.¹ Kad šarvai būtų lankstūs, juos gamindavo iš atskirų plokštelių, sujungtų lankstais ar kilpomis. Istorikai teigia, kad graikai turėjo ir suveriamus liemens šarvus, vadinamus kirasa. Juos gamino iš storo, kljais pakietinto audinio ar odos, prie kurių prisiūdavo metalines dalis. Viršutinė kostiumo dalis vadinama – chlamida. Karių aprangos dalį sudarė šalmai, skydai ir šarvai. Karių kojos pridengtos antblauzdžiais, jie išlenkti pagal koją, tvirtinami prie jos dirželiais ar verpalų gijomis (A. Ogijienė, A. Šakienė. Aprangos raida. Nuo senovės iki XX amžiaus, 1995).

Senovės romėnų karių apranga ir ginklai daug kuo panašūs į graikų. Ankstyvaisiais Romos valstybės metais kariai dėvėjo vilnonę berankovę tuniką ir apsiaustą iš tankios vilnonės medžiagos. Kūną saugojo odiniai šarvai su pritvirtintomis metalinėmis plokštelėmis (A. Ogijienė, A. Šakienė, 1995). Patys seniausi šalmai buvo cilindro formos, vėliau atsirado apvalūs ir aštuoniakampiai šalmai, kurių vidus buvo iškljuotas vilnoniu audiniu. Avalynę gamindavo iš odos, kuri buvo tvirtinama kljais arba metalinėmis plokštelėmis (A. Ogijienė, A. Šakienė, 1995). Nuo seniausių laikų šarvai išliko beveik nepakitę, nebent keitėsi šarvų formos ir dekoravimo motyvai.

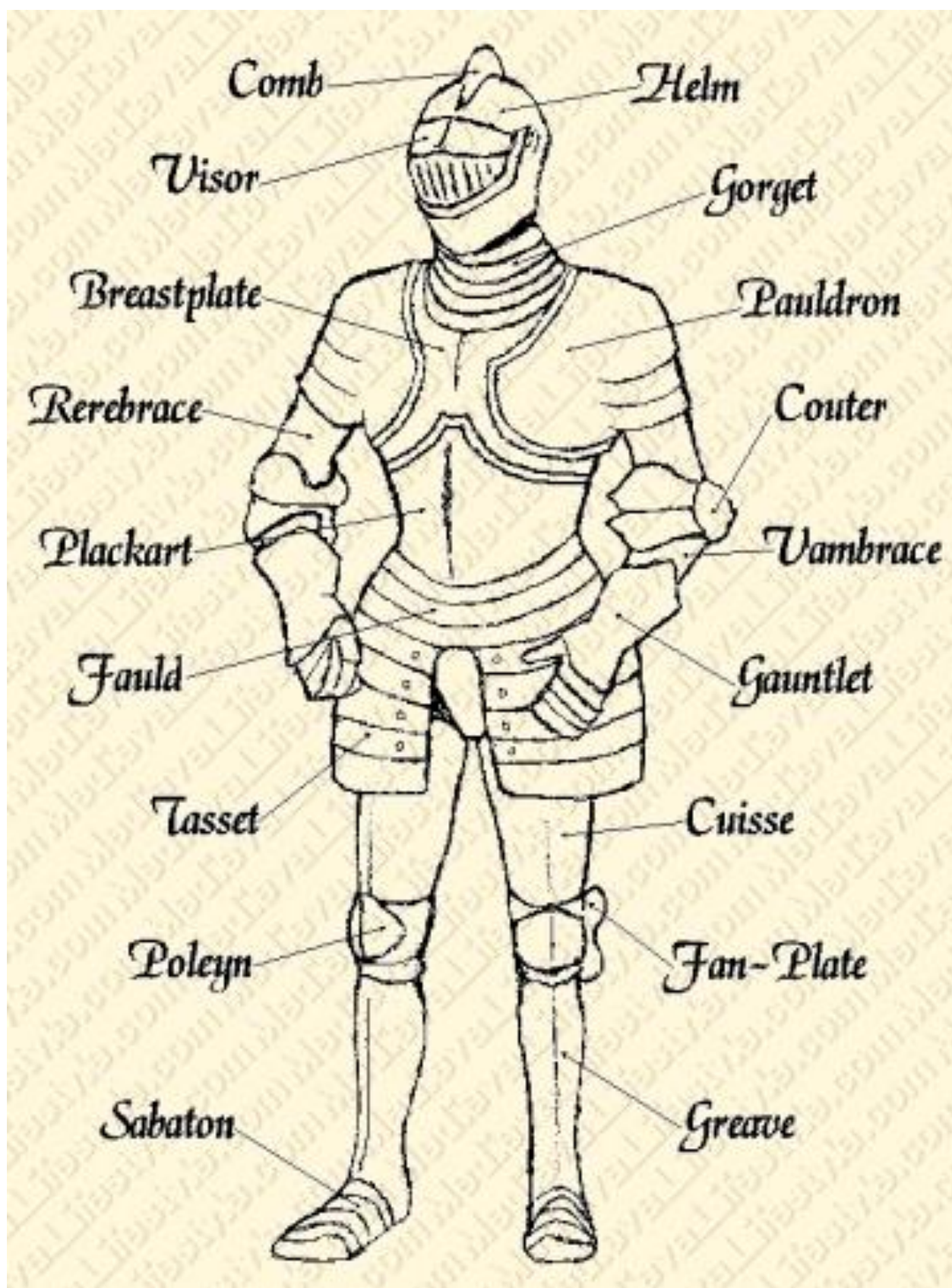
Pagrindinės šarvų dalys (**Paveikslas 1**) :

- Galvos šarvai: šalmas (gali turėti antveidį), antsmakris;
- Kaklo šarvai: goržetas;
- Liemens šarvai: kirisa (kartais – tik antkrūtinis), šarvinis sijonėlis;
- Rankų šarvai: antpečiai, antdilbiai, antžasciai, šarvinės pirštinės, antalkūniai, pažastiniai skydeliai;
- Kojų šarvai: grandininės kojines, antšlauniai, antkeliai, antblauzdžiai, sabatonai (šarviniai batai);
- Skydas.²

¹ Aldona Ogijienė, Audronė Šakienė, Aprangos raida. Nuo senovės iki XX amžiaus. Kaunas: Technologija.- 1995. 37 psl. [Žiūrėti: 2016 05 11].

² S.L. Kellaway, MedievalLifeStyle.com/ Suit of Armor Close-up: The Medieval Harness.- 2012. [Žiūrėti: 2016 06 10] Prieiga per internetą: <http://medievallifestyle.com/armor-and-weapons/suit-of-armor.html>.

Paveikslas 1. Šarvų dalys.

1.1. Lankininkės šarvai

Lankininko kostiumas skirtas apsaugoti patį šaulį nuo ginklo, kuriuo jis naudojasi. Iššovus strėlę, smūgis atitenka ne tik šūvio galiai padidinti, bet ir pataiko į šaulio dilbį (**Paveikslas 2**). Taip pat reikalinga apsauga ir krūtinei, ypač moterims.³

Visais laikais lankininkės pagrindinė aprangos dalis buvo tunika iš storos natūralios medvilnės. Medvilnė yra kieta ir tvirta medžiaga, tačiau nestandi, nevaržanti judesių, todėl ji gerai apsaugo kūną. Tunika dėvima po šarvais, ilgomis rankovėmis, kurios dažniausiai suvarstomos lino virvutėmis tam, kad netrukdytų šaudant lanku ir būtų patogus judant, nesmukčiotų. Tunika vadinama „Oversize/didelio dydžio“.⁴

Svarbiausias lankininko kostiumo šarvas – dešinės rankos antdilbis, dengtas metalinėmis plokštelėmis. Dažnai antdilbis ties riešu būna išsikišęs, kad lanko virvės smūgis pataikytų ne į ranką, o į šarvą. Ne ką mažiau svarbesnis šarvas moterims – antkrūtinis, dengtas metalinėmis plokštelėmis. Atsikišusi moters krūtinė turi būti apsaugota nuo didelio smūgio šaunant ginklu. Kiti šarvai dėvimi pasirinktinai, pagal savisaugos instinktus. Lankininkų dažnai dėvima odinė avalinę (sabatoni), kad naudojantis aštriomis strėlėmis, nepažeistų kojų (**Paveikslas 3**). Čia pavaizduotas ir kirisas (liemens šarvas) ir šarvinis sijonėlis, apsaugantis šlaunis. Rečiau dėvimi lankininkų šarvai – antblauzdžiai, kurie apsaugo blauzdas.⁵

Šarvams naudojama natūrali gyvūno oda, kuri virinama vandenyje ir ištepama kliais, kad būtų dar kietesnė ir standesnė. Oda – šarvų pagrindas ant kurio tvirtinamos metalinės plokštelės, kad apsauga būtų dar didesnė. Be to, vienas svarbiausių lankininkų atributų - strėlių dėklas. Dėklai gaminami iš tų pačių medžiagų kaip ir šarvai.

---

³ Violeta Židonytė, Dizainas I. Projektinis Dizainas/ Pramoninis dizainas, Interjero dizainas, Drabužių dizainas 11 – 12. Vilnius: Šviesa.- 2002. 131 psl. [Žiūrėta: 2016 05 11];

⁴ Armstreet.com/ „Bowman“ Tunic Surco Medieval Costume.- 2007. [Žiūrėta: 2016 06 05].

Prieiga per internetą: <https://armstreet.com/care-guide.html>.

⁵ H. Russell Robinson, Oriental Armour. Mneola, New York: Dover Publications, INC.- 1995. 2008 psl.

Paveikslas 2. Lankininkės kostiumas su dilbio apsauga.

Paveikslas 3. Lankininkės kostiumas: sabatonai, kirisas ir šarvinis sijonėlis.

1.2. Karės šarvai

Karė apsišarvavusi bene visomis išvardintomis šarvų dalimis, kurios pilnai uždengtą kovotojos kūną nuo sužeidimų. To priežastis – artimas kontaktas su priešu. Be to, kariai kovoja pavojingiausiais šaltaisiais ginklais, kurie gali lengvai sužeisti bet kurią kūno dalį.⁶

Nors kario kostiumas labiausiai pasikeitė tik XX amžiuje, tačiau iki tol jis keitėsi mažai. Tobulėjo tik formos ir dekoru elementai. Pavyzdžiui, Senovės Graikijoje šarvų reljefai buvo puošiami nesudėtingais augaliniais, geometriniais ornamentais, didvyrių žygių vaizdais, mitologiniais motyvais. Tuo tarpu romėnų šarvai buvo puošiami žymiai sudėtingesniais ornamentais, o dar vėliau, ornamentai išvis išnyko, tačiau tobulėjo šarvų formos ir patogumas (**Paveikslas 4, paveikslas 5**).⁷

Analizuojamo karės kostiumo galvos apsauga - plieno šalmas su antžandžiais (**Paveikslas 4**) arba su antveidžiu (**Paveikslas 5**). Rečiau, kariai dėvi ir antsmakrius. Nuo seniausių laikų šalmo viršus simbolizuoja skiauterę arba arklio karčius, kas parodo didvyriškumo lygį. Kaktos lygyje šalme išlietas snapelis, saugantis tarpuką, kad nelūžtų nosis nuo smūgio. Vidinė šalmo dalis paminkštinama, kad juntamas smūgis būtų kuo mažesnis, nesužeistų karės. Jei šalmas dėvimas su antveidžiu, paliekamas tarpelis ties nosies-burnos ertme (kvėpavimui) ir akių lygiu. Ties akimis paliekamas būtent toks tarpas, kad nedengtų kario akiračio. Šalmo forma išlenkiama taip, kad nesiliestų prie galvos, veido.

Ne mažiau už šarvą, svarbesnis ir goržetas – kaklo šarvas, dengiantis kaklo ir viršutinės krūtinės dalies sritį. Juk smūgis kardu ar ietimi šioje srityje gali būti lemiamas. Tokios pat svarbos yra ir kirisas bei antkrūtinis. Svarbūs yra ir antpečiai, antžasciai – pažeidus šias rankų sritis, karys taptų nebepavojingas, nes nepakeltų sunkių ginklų ar skydo. Be abejo svarbi ir kojų apsauga, ypač kelių sąnarių srityse. Pažeidus kelius, karys negalėtų judėti, todėl būtų lengvai nukautas.

---

⁶ Richard A. Gabriel, *The Ancient World/ Soldier's Lives through History*. Westport, Connecticut. London: Greenwood press.-2007. 79 psl. [Žiūrėta: 2016 05 11].

⁷ Aldona Ogijienė, Audronė Šakienė, *Aprangos raida. Nuo senovės iki XX amžiaus*. Kaunas: Technologija.- 1995. 37 psl. [Žiūrėti: 2016 05 11].

Paveikslas 4. Karės kostiumas su Šalmu ir antžandžiais.

Paveikslas 5. Karės kostiumas su šalmu ir antveidžiu.

1.3. Amazonės šarvai:

Amazonė – senovės graikų mitologijoje buvo vaizduojama karinga moteris, jojanti šonu ant žirgo. Jojimas – buvo vienintelė sporto šaka, kur lygiagrečiai varžėsi vyrai su moterimis, todėl amazonės buvo gerbiamos nuo seno. Laikui bėgant keitėsi ne tik amazonės privilegijos, bet ir apranga.⁸

Pagrindinis amazonės atributas – kojų apsauga. Jodinėjant būtina apsaugoti kojas nuo balno. Kiti šarvai naudojami skirtingai. Pavyzdžiui, **paveiksle 6** pavaizduota amazonė dėvi pilnai kūną apsaugančius šarvus: rankų, kojų kaklo ir pilvo srityje. **Paveiksle 7** amazonė dėvi daug mažiau šarvų. Tai pagrindiniai šarvai apsaugantys juosmenį ir rankas nuo sužeidimų šaltaisiais ginklais. Pagrindinis amazonės ginklas – ietis (**Paveikslas 7**). Jojant reikalingas ilgesnis ginklas, norit per atstumą sužeisti priešą.

Paveikslas 6. Šarvai pilnai dengia kūną.

Paveikslas 7. Šarvai dengia ne visą kūną.

⁸ Arkliai.info.lt/ Amazonių jojimas.- 2012. [Žiūrėta: 2016 06 10].
Prieiga per internetą: <http://arkliai.info/jojimas/jojimo-disciplinos/amazoniu-jojimas/>.

2. SCENINIAI ŠARVŲ KOSTIUMAI

Jau seniai pastebėta, kad scenoje vien tik kokybiškas pasirodymas jau nebėra pagrindinis aspektas, pritraukiantis minias žiūrovų. Vis dažniau scenoje matomi ekstravagantiški, specialiaisiais efektais dekoruoti, modernūs kostiumai, rėžiantys stebėtojų akį. Tačiau verta pastebėti, kad moderniuose kostiumuose realybės prieskonis vis dar išlieka, pavyzdžiui, šarvai išlaiko savo funkcijas (žiūrėti – **paveikslus 7, 10, 13**).

Viešumoje demonstruojamas sceninis kostiumas, ypač moterų, neretai tampa apkalbų ir kritikos objektu. Juk apranga siekiama sukurti įspūdingą pasirodymą ir sužadinti žiūrovo vaizduotę, pabrėžiant atlikėjo gražų kūną (žiūrėti – **paveikslą 14**). Tačiau talentas vis tiek išlieka svarbesnis už grožį, todėl kuriant sceninį kostiumą, dažnai susiduriama su dviprasmybe: ar atlikėjui kuriamas iššaukiantis įvaizdis norint paslėpti talento nebuvimą, ar kostiumas - tai tik pasirodymo dalis? Riba tarp ekstravagantiškos ir iššaukiančios aprangos menka, todėl dažnai sceninė išvaizda gali virsti menkavertiškumo kompensacija. Trumpai tariant – sėkmingas atlikėjas turi pasitelkti visas įvaizdžio formavimo priemones, kad jo įvaizdis scenoje harmoningai susiliėtų į bendrą pasirodymo ir vizualinės išraiškos visumą.

2.1. Lankininkė Katniss Everdeen

Katniss Everdeen - vieno žinomiausių poapokaliptinio nuotykių ir išlikimo treilerio „Bado žaidynės“ pagrindinė veikėja. Visose trijose filmo dalyse Katniss vaidmenį atlieka aktorė Jannifer Lawrence (žiūrėti **8-9 paveikslus**). Nors pirmoji filmo dalis išleista 2012 metų kovą, tačiau jis dar išlieka populiariausių filmų dešimtuoke. Filmą pastatytas pagal rašytojos Suzanos Collins trilogiją „Bado žaidynės“, režisierius – Garry Ross. (Thehungergames.com, 2012)⁹

Katniss Everdeen personažas – tai šešiolikmetė paauglė išgyvenusi apokalipsę Šiaurės Amerikoje ir kartu su šeima patekusi į išlikusiųjų stovyklą. Po tėvo mirties Katniss tampa šeimos maitintoja ir sergėtoja. Patekusi į išlikimo žaidynes, mergina gauna lanką su strėlėmis, kurį netrukus puikiai įvaldo, o iš gležnos merginos tampa tikra kovotoja. Šios savybės leidžia jai siekti pergalės Bado žaidynėse, kuriose merginai teko rinktis tarp žmogiškumo, išgyvenimo bei pergalės ir meilės. Visose filmų dalyse Katniss išlieka sumani kovotoja, siekianti ne tik išgyventi ir apsaugoti šeimą, bet ir išgelbėti žmones nuo sostinės priespaudos ir absurdiško žmonių žudymo. Jos charakterio savybes atskleidžia ir sukurtas kostiumas. (Geoffrey Macnab, Independent.co.uk, 2014)¹⁰

⁹ Loins gate entertainment, Thehungergames.com/ Synopsis.- 2012. [žiūrėta: 2016 06 01].

Prieiga per internetą: <http://www.thehungergames.movie/#/hg?lang=us-en>;

¹⁰ Geoffrey Macnab, Independent.co.uk./ The Hunger Game: Mockingjay Part 1 review.- 2014. [žiūrėta: 2016 06 07]. Prieiga per internetą: <http://www.independent.co.uk/arts-entertainment/films/reviews/the-hunger-games-mockingjay-part-1-film-review-jennifer-lawrence-is-tremendous-again-9852091.html>.

Paveikslas 8. Katniss Everdeen - filmo „Bado žaidynės“ pagrindinė veikėja.

Paveikslas 9. Katniss Everdeen - filmo „Bado žaidynės“ pagrindinė veikėja.

2.1.1. Kostiumo dizainas

Katniss Everdeen kostiumą sukūrė dizainerių duetas – Kurtas Swanson ir Bartas Mueller, geriau žinomi kaip „Kurt and Bart“. Dizainerių komandai teko perimti dizainerio Cinna darbą, kuris buvo sukūręs jau daugelį šarvų kostiumų „Bado žaidynės“ filmo personažams, tačiau nespėjo kostiumo sukurti pagrindinei filmo veikėjai Katniss, nes mirė.

Bartas Mueller teigė: „Cinna buvo vienintelis, kuris žinojo, kaip sukurti tobulus šarvus veikėjai Katniss, kad kostiumas taptų ne tik revoliucijos simboliu, bet ir apsaugotų veikėją kovoje, būtų patogūs“. Turėdami tai omenyje, dizainerių komanda turėjo daug vargo, kol sukūrė tinkamas medžiagas ir kostiumo formas taip, kad maksimaliai apsaugotų lankininkę nuo sužeidimų.¹¹ Pasak Kurto Swansono, kostiumo apsauginės detalės buvo kuriamos ir pjaustomos iš uretano (įprastinis etilkarbamato pavadinimas)¹² medžiagos. Būtent ši medžiaga pasirinkta tam, kad būtų standi ir lanksti, nevaržytų Katniss judesių ir apsaugotų nuo smūgių naudojantis lanku. Dizaineriai paminėjo, kad „svarbiausia buvo apsaugoti krūtinę ir dilbį. Dilbio apsauga buvo įstatyta į rankovę, kad nesužeistų kovotojos ir būtų patogiu, nes Katniss turėjo daug judėti ir šaudyti lanku filmavimo metu“. Asimetriškam krutinšarviui sukurti, dizaineriai įkvėpimo sėmėsi iš japonų kovos meno „Kyudo“ kostiumo krūtinės apsauginės detalės (žiūrėti **Paveikslą 10**).

Paveikslas 10. Japonų kovos meno „Kyudo“ kostiumo krūtinės apsaugos detalė.

¹¹ Stephanie Chan, TheHollywoodreporter.lt/ Pret-a-reporter. This is How Katniss „Mockingjay“ Battle outfit come together.- 2014. [žiūrėta: 2016 06 01].

Prieiga per internetą: <http://www.hollywoodreporter.com/news/is-how-katniss-mockingjay-battle-751043>.

¹² Lietuviųžodynas.lt/ Žodžio Uretanas reikšmė.-2016. [žiūrėta: 2016 06 01].

Prieiga per internetą: <http://www.lietuviuzodynas.lt/terminai/Uretanas>.

Pečių ir rankos apsauga buvo atspausdinti 3D spausdintuvu. Šarvams parinkta juodos ir mėlynos spalvos mišinys, primenantis mistinę spalvą, kurią nurodė filmo kūrėjai. Taip pat kostiume, kaip ir filmavimo aikštelėje, dominavo pilka spalva, tačiau norint parinkti tinkamą atspalvį, dizaineriai dirbo visą mėnesį. Dizaineriui pripažino, kad tinkamą atspalvį, kuris išsiskirtų iš niūrios aplinkos, nesugertų šviesios ir nepakeistų atspalvio, buvo išties sunku.

Kurtas ir Bartas nurodo, kad Katniss kostiume dominavo konstruktyvizmo ir futurizmo motyvai, taip pat įkvėpimo suteikė Antrojo pasaulinio karo laikų dizainas. (Stephanie Chan, TheHollywoodreporter.lt, 2014)

2.2.Karė Ksena

Viena žinomiausių ir garsiausių karių moterų yra Johno Schuliano ir Roberto Taperto sukurtas personažas – karingoji princesė Ksena (žiūrėti **paveikslą 11** ir **paveikslą 12**). Šis personažas pirmą kartą pasirodė 1995 metais seriale „Heraklis: legendinės kelionės.“, o 1999 metais Ksena tapo fantastinio veiksmo serialo pagrindine veikėja. (Lesley Goldberg, TheHollywoodreporter.lt, 2015)¹³

Karingoji princesė Ksena iš pradžių buvo piktadarė, kuri kovėsi su Herakliu, gindama savo šeimą, kariuomenę ir dievus, tačiau jau po kelių serijų ji pasikeičia, kai miršta jos jaunesnysis brolis. Susivienijusi su Herakliu, o vėliau ir dar vienu personažu (Gabriella), Ksena kariauja prieš piktadarius - karo vadus ir dievus, kurie nori užvaldyti pasaulį. Veiksmas vyksta senovės mitologiniame pasaulyje. Serialą sudaro 6 sezonai, 134 serijos, sukurtos Naujojoje Zelandijoje. Seriale pagrindinį vaidmenį vaidino aktorė Lucy Lewless (Brendan Butler, Cinema Blend, 2007).

Paveikslas 11. Karingoji princesė Ksena. **Paveikslas 12.** Karingoji princesė Ksena.

¹³ Lesley Goldber, TheHollywoodreporter.lt/ „Xena: Warrior Princess“ Reboot in the Works at NBC (Exclusive).-2015. [žiūrėta: 2016 05 17]. Prieiga per internetą: <http://www.hollywoodreporter.com/live-feed/xena-warrior-princess-reboot-nbc-809355>.

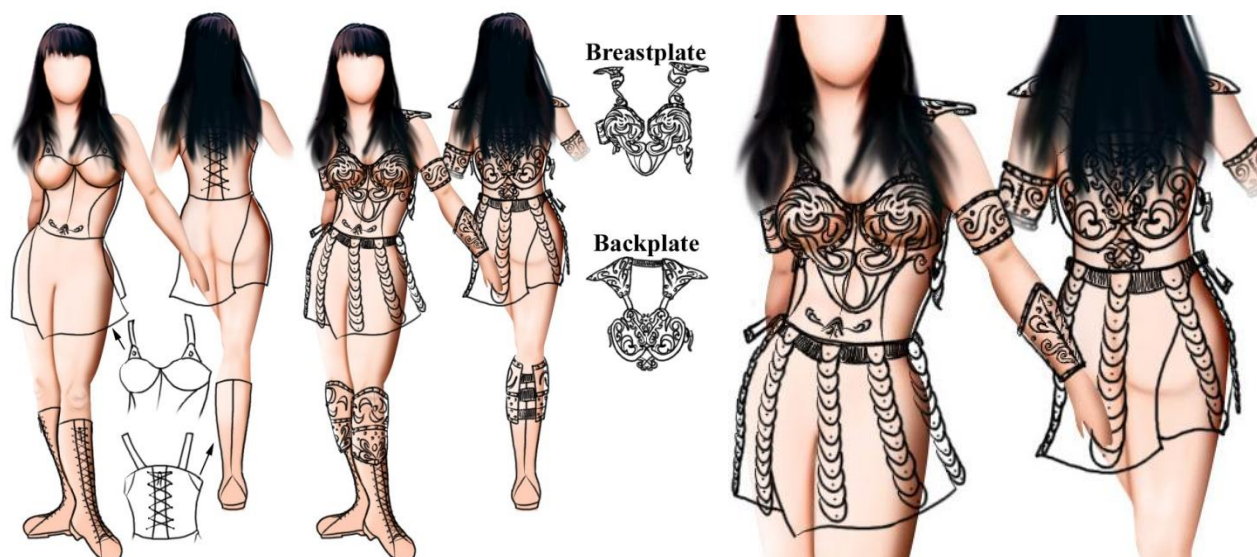
2.2.1. Kostiumo dizainas

Karingosios princesės Ksenos kostiumą sukūrė dizainerė Ngila Dickson. Tiesa, pirmasis kostiumo variantas buvo visai kitoks, kurį sukūrė Barbara Darragh, tačiau Dickson jį perkūrė. Ginklus dar 1952 metais sukūrė Robert Gillies.¹⁴

Kostiumui sukurti buvo remtasi senovės mitologinių laikų istorija, atkuriant romėnų stiliaus šarvus. Taip pat kostiumui sukurti pasitelkta veikėjos Ksenos charakteristika bei statusas to meto visuomenėje. Ksenos kostiumas išlaiko didelę socialinę ir istorinę vertę ir yra saugomas Naujosios Zelandijos „Te Papa“ muziejuje. Nors reiktų paminėti, kad istoriniam kostiumui sukurti naudojamos jau šių laikų medžiagos, tokios kaip lureksas, nailonas, elastanas ir lukra. Dekoratyvūs šarvai pagaminti iš metalo, tačiau ir jie nudažyti, siekiant išgauti gelsvai rausvą bronzos atspalvį. (Ngila Dickson, Theart.co.nz, 2001)¹⁵ Dekoratyvių šarvų eskizai pateikti **paveiksle 13**. Pagrindinei kostiumo daliai naudojama rudos spalvos oda, derinant atspalvį prie dažyto metalo.

Kaip ir tų laikų aprangai, pasirinktos žemiškos spalvos, siekiant atkurti kuo tikroviškesnę veikėjos įvaizdį. Verta paminėti, kad užuot sukuriant egzotinį, seksualų kovotojos kostiumą, dizainerė pasirinko vertingesnę kostiumo reikšmę, naudojant etninius motyvus ir simbolius. Tuo pačiu kostiumas modernus ir šiuolaikiškas savo medžiagiškumu.¹⁶

Paveikslas 13. Ksenos kostiumo eskizai.

¹⁴ Museum of New Zeland Te Papa Tongarewa/ Collections. Xena and Gabriella costumes.- 2004. [Žiūrėta: 2016 06 09].

Prieiga per internetą: <http://collections.tepapa.govt.nz/exhibitions/whales/EducationResource.aspx?irn=365>;

¹⁵ Ngila Dickson, Theart.co.nz/ costume designer. – 2001. [Žiūrėta: 2016 05 19].

Prieiga per internetą: <http://www.thearts.co.nz/artists/ngila-dickson> .

¹⁶ Eleanor M. Farrell, Whoosh.org/ Costume In Xena: warrior princess.- 1999. [Žiūrėta: 2016 05 19].

Prieiga per internetą: <http://www.whoosh.org/issue36/farrell1.html>.

2.3. Amazonė Diana

Amazonė Diana - tai filmo „Wonder woman“ pagrindinė veikėja, kitaip dar vadinama princese Diana. Amerikiečių „Superhero“ filmas kuriamas pagal populiarių komiksų leidinių tuo pačiu pavadinimu. Filmą planuojamas išleisti 2017 metų liepos 2 dieną, tačiau jau dabar laikomas vienas pelningiausių, be to bus rodomas 3D formatu.¹⁷

Princesę Dianą vaidina aktorė Gal Gadot (žiūrėti - **paveikslą 14, paveikslą 15**). Filme ji tampa heroje ir žmonijos gelbėtoja, todėl kritikų prilyginama Batmanui ir Supermenui (amerikiečių herojai, gelbėjantys žmoniją nuo piktadarių) (Devan Coggan, Ew.com, 2016). Tačiau filme veiksmas vyksta ne mūsų, o senovės graikų laikais. Princesė – Dzeusio dukra, turinti daug antgamtinių galių. Taip pat Diana - intelektualė, gerai pažįstanti žmoniją, stipri ir savimi pasitikinti jauna moteris. Nors ji yra be patirties ir tikra idealistė (Justin Kroll, Variaty.com, 2014). Kuriant šį personažą, aktorei Gal Gadot teko nemažai paplušėti. Jai buvo sustatytas griežtas mitybos ir treniruočių režimas, kuomet aktorė priaugo ~9 kilogramus raumenų. Mokėsi įvairių kovos menų, kurių judesiai bus demonstruojami filme, kovojant su piktadariais.¹⁸ Iš lieknos merginos, Gadot virto tikra kovotoja – amazone. Tai pabrėžia ir unikalūs ekstravagantiškas kostiumas.

2.3.1. Kostiumo dizainas

Amazonės Dianos personažui šarvų kostiumą sukūrė dizaineris Zack Snyder. Kaip pats teigė, jam buvo didelė garbė kurti aprangą tokiai veikėjai kaip Diana, nes tai nereikalavo keisti dizainerio stilistikai, kuri gerokai skiriasi nuo princesės Dianos komiksuose. (Matt McGloin, Comicbooknew.com, 2014).

Zackas vertina savo talentą pritaikyti turimus gebėjimus įvairiuose kūriniuose. Kaip pats jis teigia: „įdomus dalykas yra tai, kad mano požiūris yra visada toks pat, nesvarbus žanras arba laikotarpis. Aš naudoju tuos pačius įrankius – siluetas, audinys, spalva, medžiaga“¹⁹ Amazonės Dianos kostiumas niekuo neišsiskiria iš kitų to meto šarvų. Princesės apranga neturi aukso, mėlynos ar raudonos spalvos, kurios pakeri žiūrovo akį. Būtent šios spalvos parinktos „Supermeno“ ir „Komiksų Dianos“ kostiumams. Kaip pats dizaineris teigia, „visuomenė labiau

¹⁷ J.E. Reich, Techtimes.com/ Gal Gadot Says Wonder Woman Movie Will Be Completely Different.- 2016. [Žiūrėta: 2016 06 10].

Prieiga per internetą: <http://www.techtimes.com/articles/144971/20160328/gal-gadot-talks-wonder-woman-standalone-movie-will-be-completely-different-than-batman-v-superman.htm>.

¹⁸ Taddy Wayne, Interviewmagazine.com/ Film Gal Gadot.- 2015 [Žiūrėta: 2016 06 05].

Prieiga per internetą: http://www.interviewmagazine.com/film/gal-gadot#_.

¹⁹ Mike Reyes, Cinemablend.com/ Don't Get Too Excited About Wonder Woman's New Costume, It'll Probably Change.- 2015. [Žiūrėta: 2016 06 05].

Prieiga per internetą: <http://www.cinemablend.com/new/Don-t-Get-Too-Excited-About-Wonder-Woman-Costume-It-Probably-Change-66461.html>.

orientuota į mūšį ir kovą, o ne į spalvomis išmargintus šarvus, kas nebūdinga to meto laikotarpiui“. Taigi Dianos kostiumui buvo parinkti prislopintų spalvų tonai. Pasirinktos palvos žemiškos - rudų atspalvių. Patys šarvai gaminti iš plieno ir odos. Kaip pats Zackas paminėjo – „kostiumo kūrime stebuklo nėra, tai pati veikėja stebuklinga“. (Mike Reyes, Cinemablend.com, 2015).

Paveikslas 14. Princesė Diana.

Paveikslas 15. Princesė Diana.

2.4. Šarvų ir sceninio kostiumo panašumai ir skirtumai

Šarvai – išskirtinė aprangos dalis, turinti ne tik simbolinę, bet ir kūno apsaugos reikšmę. Nesvarbu kokiam tikslui jie naudojami, tačiau paskirtis lieka ta pati – dengti kūną nuo sužeidimų. Tą puikiai galima pastebėti pažiūrėjus į anksčiau pateiktus šarvų kostiumų ir sceninių kostiumų pavyzdžius.

Tiek scenoje tiek realioje kovoje šarvų kostiumų dalys nesikeičia. Nebent dėvimas skirtingas jų kiekis. Tai parodo pateikta šarvų dalių dėvėjimo lentelė (žiūrėti – **lentelė 1**). Pavyzdžiui, lankininkės turi mažiausiai šarvų, kiek daugiau amazonės, o daugiausiai – karės. To priežastis, kontaktas atstumas su priešininku ir rizika būti sužalotam. Tuo pačiu svarbus ir aktyvumo lygis. Su pilna atributika šarvų judėti sunkiau, nei su daline šarvų apranga. Nors karės Ksenos aprangos pavyzdys prieštarauja šiam teiginiui, tačiau čia atskleidžiamas kitas aspektas – daugiau apnuogintas kūnas, norit pritraukti ir sudominti žiūrovus. Tokia pati situacija pasirinkta ir amazonės Dianos kostiumo kūrimui. Nors amazonės aprangoje svarbiausia kojų apsauga, šiuo atveju, veikėjos kojos uždengtos tik dalinai.

Lentelė 1. Šarvų kostiumų ir sceninių šarvų kostiumų palyginimas.

Šarvo dalys:	Lankininkė	Katniss	Karė	Ksena	Amazonė	Diana
1. Galvos:						
Šalmas;	-	-	Yra	-	-	-
Antveidis;	-	-	Yra	-	-	-
Antsmakris;	-	-	-	-	-	-
Antkaktis.	-	-	-	-	-	Yra
2. Kaklo:						
Goržetas;	-	Yra	Yra	-	Yra	-
3. Liemens:						
Antkrūtinis;	-	-	-	Yra	-	Yra
Kirisa;	Yra	Yra	Yra	-	Yra	Yra
Sijonėlis.	Yra	-	Yra	Yra	Yra	Yra
4. Rankų:						
Antpečiai;	-	Yra	Yra	Yra	Yra	-
Antžasciai;	-	-	Yra	Yra	Yra	Yra
Pažastiniai;	-	-	Yra	-	Yra	-
Antalkūniai;	-	-	Yra	-	Yra	-
Antdilbiai;	Yra	Yra	Yra	Yra	Yra	Yra

Pirštinės.	-	-	-	-	-	-
5. Kojų:						
Antšlauniai;	-	-	-	-	Yra	-
Antkeliai;	-	-	Yra	Yra	Yra	Yra
Antblauzdžiai;	Yra	-	Yra	Yra	Yra	Yra
Sabatonai;	-	-	-	-	-	Yra
Kojinės.	-	-	-	-	-	-
6. Apatinis rūbas:						
Tunika;	Yra	-	Yra	-	-	-
Kita.	-	Yra	-	-	-	-

Tačiau kovotojų apranga tiek realybėje tiek scenoje skiriasi ne tik apsaugų kiekiu, bet ir medžiagiškumu. Pagrindė sceniniams kostiumams naudotos modernesnės, labiau akį rėžiančios medžiagos. Pavyzdžiui, Lankininkės Katniss iš filmo „Bado žaidynės“ apranga skiriasi labiausiai nuo kitų kovotojų. Čia kostiumas dengia visą kūną, yra visai kitokių spalvų bei gamintas iš dirbtinių, sintetinių medžiagų. Kita vertus tikrosios lankininkės kostiumas gaminamas iš natūralių medžiagų (metalas, oda, linas), o gaminimo būdas nesikeičia nuo tikrųjų šarvų. Katniss kostiumui pagaminti pasitelktos jau visai kitokios technologijos, atsiradusios dar šiame dešimtmetyje. Tai kompiuterizuota technika – 3D spausdintuvai.

Rezultate lankininkių, karių ir amazonių kostiumai iš esmės nesiskiria savo funkcija, konstrukcija ir paskirtimi. Išnagrinėjus skirtumas akivaizdus medžiagų ir gaminimo technologija bei apsaugų kiekiu. Taip pat akivaizdūs skirtumas ir kostiumų dekore. Sceniniuose kostiumuose ryški asimetrija, formų, apdailos elementų ir medžiagų įvairovė. Realūs šarvai paprastesni, subtilesni, mažai kuo skiriasi tarpusavyje.

3. SUKURTO OBJEKTO ANALIZĖ

3.1. Funkcinė paskirtis

Kostiumų dizaino projekto „Kovotoja“ paskirtis – moteriškas sceninis kostiumas. Projektas sudarytas iš trijų skirtingų kostiumų, kurie kurti remiantis lankininkės, karės ir amazonės šarvų sandara. Kostiumai „Kovotoja“ skirti spektaklių, operų, filmų, miuziklų veikėjoms.

Viena iš idėjų kostiumu pritaikymui - tai Jono Vaitkaus režisuotas spektaklis „Žana d'Ark ant laužo“²⁰, kuris pastatytas pagal šveicarų kilmės kompozitoriaus Arthuro Honegerio dramine oratoriją tuo pačiu pavadinimu²¹. Žana d'Ark - vieną žymiausių Prancūzijos didvyrių, kuri kovojo už demokratiją šalyje. Ji laikoma Prancūzijos liaudies vienybės ir kovos už nepriklausomybę simboliu. Jos pavyzdys paskatino prancūzus pasipriešinti okupantams anglams vykstant Šimtamečiam karui²². Būdama šešiolikos metų mergina pradėjo vadovauti nedideliems kariniams daliniams kare prieš Angliją. Kaip pati teigė, ji matė vizijas, kad turi išgelbėti Prancūziją, todėl nieko nelaukusi išlaisvino Prancūzijos miestą Orleaną. Tačiau didvyrė greitai tapo neparanki karaliui, todėl buvo apkaltinta hipnoze ir erezija, turėjusia santykių su velnių ir buvo sudeginta ant laužo (A. Levandovskis, 1985).

Kaip vaizduojama istorijoje, karė naudojosi kalaviju ir ietimi, dažniausiai jodama ant žirgo. Su koku ginklu ir koku pobūdžiu Žana d'Ark kariavo, atitinkamai parinktus šarvus ir naudojo. Pasak A. Levandovskio, šiuo atveju labiausiai pažeidžiama viršutinė kūno dalis, todėl daugiausia apsaugų naudojama viršutinei kūno dalei: galvai, pečiams, krūtinei, pilvui, juosmeniui. Žemiau pateiktas realus Žanos d'Ark portretas su dėvimais šarvais (**Paveiksle 16**). Paveikslas nutapytas apie 1450 metus, autorius nežinomas.

Atsižvelgiant į tapytą didvyrės portretą, jos dėvimi šarvai daugiausiai panašumų turi su kostiumų dizaino „Kovotoja“ projekto karės kostiumu (**paveikslas 17**). Didžiausia apsauga skiriama pečiams, krūtinei, juosmeniui. Abu kostiumai pritaikyti naudotis kardu.

---

²⁰ Dramosteatras.lt /kūrėjai/ režisieriai/ Jonas Vaitkus/ Svarbiausi darbai teatre. – 2016. [Žiūrėta 2016-12-02].
Prieiga per internetą: <http://dramosteatras.lt/lt/kurejai/jonas-vaitkus/>;

²¹ Rimantas Klevečka. XXI amžius.lt/ Oratorija „Žana d'Ark ant laužo“. – 2010. [Žiūrėta 2016-12-02].
Prieiga per internetą: http://www.xxiamzius.lt/numeriai/2010/05/12/kult_02.html.

²² A. Levandovskis. Žana d'Ark. Vilnius: Mintis.- 1985. Psl. 14 psl.

Paveikslas 16. Tapytas Žanos d'Ark portretas.

Paveikslas 17. Karės kostiumo eskizas.

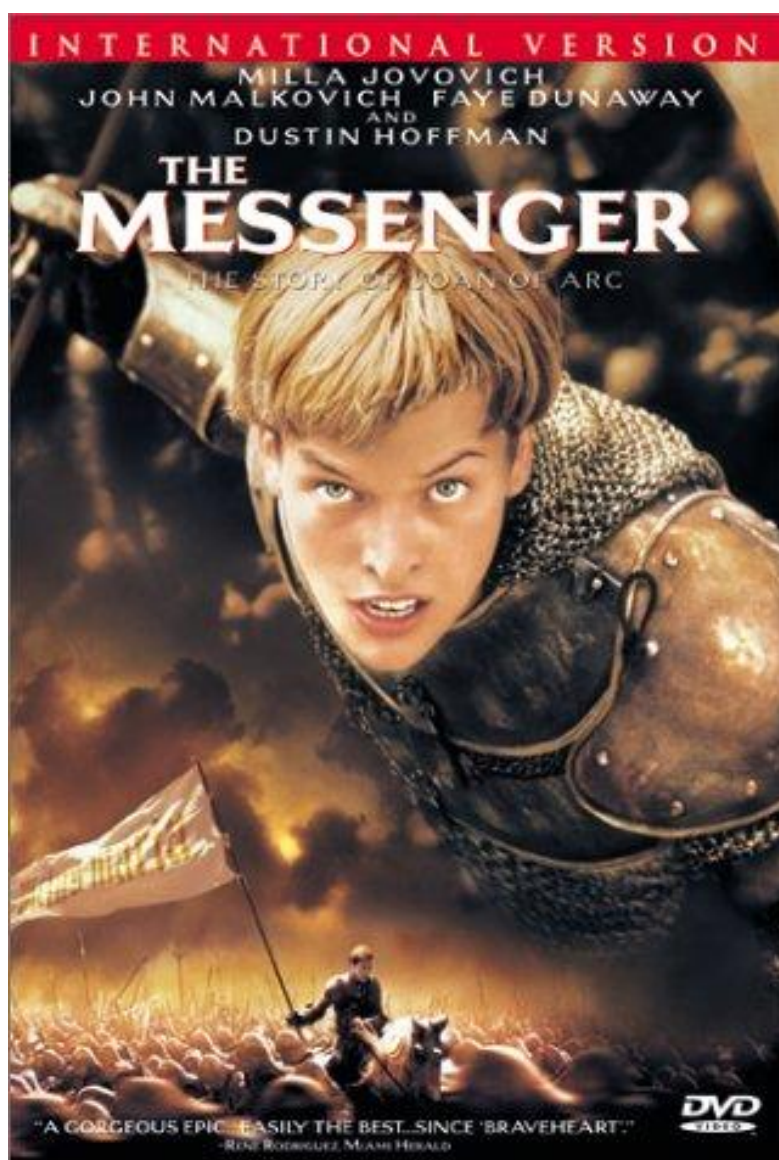

Žinoma, užsienyje apie Prancūzijos didvyrę statomi ne tik spektakliai, bet ir filmai. Dar XX amžiaus pabaigoje yra išleisti penki filmai apie Žaną d'Ark, kuriuose pagrindinė veikėja nuolat dėvi įvairiausių šarvo kostiumus. Kostiumų skirtumai akivaizdūs, tam įrodyti žemiau pateikti kostiumų dizaino sprendimai:

1. „The Messenger: The Story of Joan of Arc“ – Luko Besono filmas, sukurtas 1999 metais, pagrindinį vaidmenį atlieka Mila Jovovič. Kostiumo dizainerė Catherine Leterrier.²³ Kostiumo dizainas pateiktas – **paveikslas 18**. Tai Viduramžių stilistikos šarvų kostiumo dizainas, kuomet buvo vilkimi grandininiai šarvai-marškiniai, o ant jų uždedamos metalinės apsaugos pečių, krūtinės, juosmens srityse. Apsaugos dažniausiai buvo liejamos iš bronzos ar žalvario. Atsižvelgiant į tapytą Žanos d'Ark portretą (**Paveikslas 16**), šarvų panašumai yra tokie: grandininiai marškiniai, lietos ovalios, cilindro formos metalo apsaugos. Skirtumai – portrete matyti dekoratyvūs šarvai bei dėvimas pilnas apsaugų komplektas, o personažo šarvai minimalistiniai be dekoro elementų, paprastų formų.

²³ Todd McCarthy. Variety.com/ Review: „The Messenger: The Story of Joan Of Arc“. - 1999. [Žiūrėta: 2016-12-02]. Prieiga per internetą: <http://variety.com/1999/film/reviews/the-messenger-the-story-of-joan-of-arc-vivid-action-can-t-save-miscast-joan-1200459920/>;

Paveikslas 18. Catherine Leterrier kurtas kostiumas.

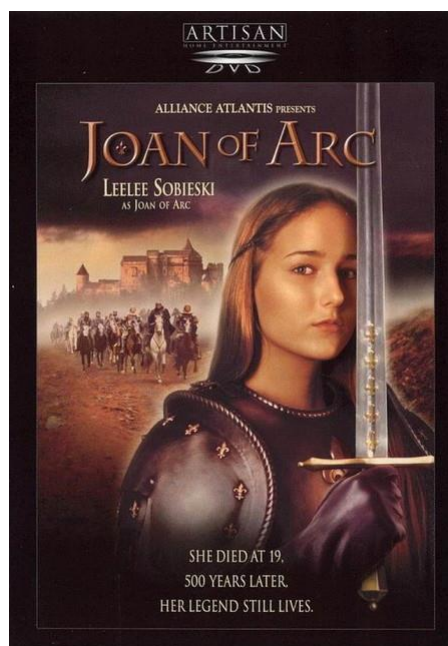

2. „Joan of Arc“ – Kristiano Duguajo filmas, sukurtas 1999 metais, pagrindinį vaidmenį atlieka Lili Sobieski. Kostiumo dizaineris John Hay.²⁴ Kostiumo dizainas pateiktas **paveikslas 19**. J. Hay kostiumas moderniausias iš visų kostiumų, kurtų Žanos d'Ark personažams filmuose. Vientisas metalo šarvas, išskirtinės briaunos ir formos, naudojamos dvi metalo spalvos, bei smulkios dekoru detalės ypač parodo kostiumo modernumą. Čia net kalavijas įspūdingas - aukso rankena ir smulkūs graviruoti ornamentai ant ašmenų.

²⁴ [Imdb.com/Joan of Arc.- 1999.](http://www.imdb.com/title/tt0178145/combined) [Žiūrėta: 2016-12-02]. Prieiga per internetą: <http://www.imdb.com/title/tt0178145/combined>.

Paveikslas 19. John Hay kurtas kostiumas.

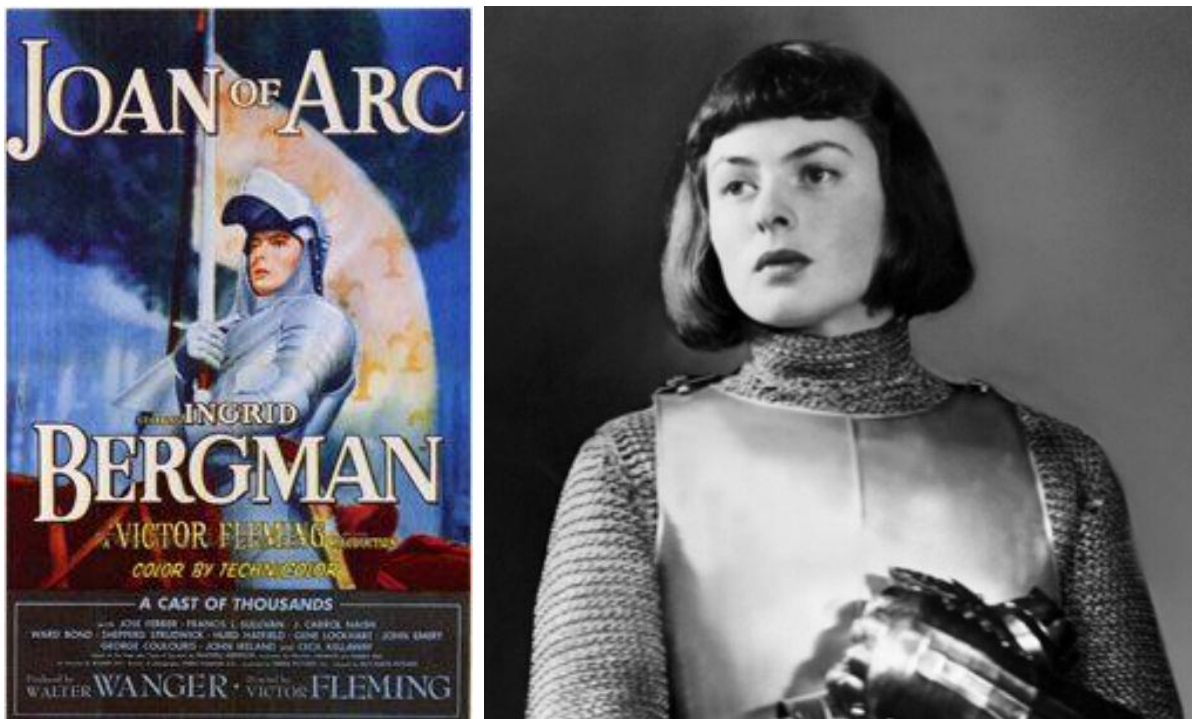
3. „Procès de Jeanne d'Arc“ – Robert Bressono filmas, sukurtas 1962 metais. Pagrindinį vaidmenį atlieka Florencija Delay. Šiame filme aktorės kostiumas vienas iš paprasčiausių. Tai zomšos marškiniai su viengubo nerimo principo grandinine apykakle, surišta virvute (**Paveikslas 20**). Akivaizdu, kad šiame filme kostiumo dizainui skirtas mažiausias dėmesys. Šis kostiumas labiausiai išsiskiria iš kitų filmams kurtų kostiumų.

Paveikslas 20. „Proces de Jeanne d'Ark“ filmo veikėjos kostiumas.

4. Joan of Arc – Viktoro Flemingo 1948 m. filmas, pagrindinį vaidmenį atlieka Ingrid Bergman. Kostiumo dizaineris sukūrė vieną tikroviškiausių šarvų kostiumų. Šis kostiumas panašiausias į paveiksle vaizduojamos Žanos d'Ark aprangą (**Paveikslas 16**). Vientisos subtilios detalės, maksimaliai dengiančios kūną (**Paveikslas 21, Paveikslas 22**).

Paveikslas 21. „Žana d'Arc“ filmo plakatas. **Paveikslas 22.** Veikėjos kostiumas.

Visi pateikti kostiumai yra skirtingi, tačiau kurti tai pačiai asmenybei atskleisti. Vadinasi, nėra ribų tarp realybės ir beribės dizainerių kūrybos kostiumų kūrime. Galima daryti prielaidą, kad kostiumas gali būti ir išraiškos priemonė filme ar spektaklyje, ne tik perteikta istorijos dalis. Taigi modernūs šarvų kostiumai „kovotoja“ taip pat gali būti pritaikyti minėtos didvyrės asmenybei perteikti šiuolaikiškai pastatytame spektaklyje ar filme.

3.1.1. Detalių funkcinė paskirtis

Projektuojami kostiumai „Kovotoja“ kurti remiantis realiais šarvų apdarais, todėl kiekviena kostiumo detalė turi savo paskirtį ir yra skirtinga. Tai ne dekoro elementai, kas populiariu sceninės aprangos dizaine. Tačiau detalių funkcionalumas suderintas su dekoratyvumu, sukuriant vientisą detalių ir jų formų sintezę.

Kiekvieno kostiumo sandara skirtinga, juos sieja tik vienodas kombinezonas siutas iš audinio ir yra dėvimas po odos ir metalo detalėmis. Ši kostiumo dalis Senovės Graikijoje vadinamas chitonu (apatinis drabužis) (**Paveikslas 23**).

Paveikslas 23. Chitonas.

Karės kostiumą sudaro septynios pagrindinės detalės. Tai kombinezonas, galvos apsauga, chlamida (krūtinės apsauga), antpečiai, juosmens detalė ir kelio apsauga (**Paveikslas 24**). Kombinezono paskirtis dengti visą kūną ir leisti laisvai judėti kareiviui. Galvos apsauga sudaryta iš odos juostos ir metalo detalės ties kaktos viduriu ir tarpakiu. Metalinė dalis apsaugo nosį nuo smūgių. Odinė juosta prilaiko plaukus, kad netrukdytų bei saugo ausis. Chlamida sukurta remiantis korseto principu, kuris apspaudžia kūną, o ypač krūtinę. Aptemptas kūnas oda leidžia laisvai judėti ir yra apsaugotas nuo šaltųjų ginklų. Prie Chlamidos jungiasi metaliniai antpečiai, kurie apsaugo pečius nuo mechaninių sužeidimų ir išnirimo. Šios detalės išformuotos pagal žmogaus kūną pečių srityje kad nevaržytų judesių bet atliktų savo funkciją, nes kariui mūšyje rankos yra svarbiausios. Juosmens detalė saugo pilvo sritį nuo sužeidimų. Taip pat šios detalės paskirtis prilaikyti ir įtempti

krūtinės srities detalę. Dalys sujungtos dirželiais su sagtimis, kad būtų galima jas reguliuoti įvairiam ūgiui. Dirželiai taip pat prilaiko ir pačia detalę nuo smukčiosimo. Kelio apsauga dedama ant kairės kojos kelio srities, kad priklaupiant būtų apsaugotas kelis nuo sužeidimų. Apsauga naudojama vienam keliui – priešingai nei užimtai rankai su ginklu. Jei karė naudojasi ginklu dešine ranką, jai savaime gaunasi refleksas kai priklaupama ant priešingo kelio, kad išlaikyti pusiausvyrą.

Paveikslas 24. Karės kostiumo detalės.

Amazonės kostiumą sudaro penkios pagrindinės detalės. Tai kombinezonas, galvos srities apsauga, antžastis, šarvinis sijonas ir antblazdinis. Kombinezono paskirtis visuose kostiumuose tokia pati. Galvos srities apsaugos metalinės detalės funkcija šiek tiek skiriasi apsaugos plotu, tačiau odinės juostos paskirtis išlieka tokia pati kaip karės kostiumo. Antžastis apsaugo viršutinę rankos sritį, ypač raumenis nuo aštrių ginklų bei pasitempimo. Antžastis dedamas ant dešinės rankos (jei amazonė dešiniarankė), nes naudojantis ginklu, kyla rizika pasitempti rankos raumenis. Amazonės dažniausiai vaizduojamos su ietimi, kuriuo kaunantis, didelis krūvis atitenka minėtai rankos sričiai. Šarvinis sijonas sudarytas iš odos juostelių, dengtų metalinėmis detalėmis apačioje ir viršuje. Toks dizainas leidžia laisvai bėgioti ir tuo pačiu apsaugo kojas nuo ginklų. Antblazdis taip pat saugo nuo sužeidimų ir tuo pačiu aptempia kojos raumenis. Jis yra dedamas ant kairės kojos, kuomet amazonė yra dešiniarankė ir naudojami ietimi dešine ranka, savaime atsispiria priešingos pusės koja pusiausvyrai išlaikyti ir jėgai padidinti kaunantis minėtu ginklu (**Paveikslas 25**).

Paveikslas 25. Amazonės kostiumo detalės.

Lankininkės kostiumas sudarytas iš šešių pagrindinių detalių: kombinezonas, galvos apsaugos detalė, antkrūtinis, antdilbis, diržas ir antšlaunis. Galvos apsaugos funkcija ir čia nesiskiria tik pakitusi metalo detalės forma. Antkrūtinis skirtas apsaugoti lankininkės krūtinę nuo smugio, kuris atsiranga iššaukiant strėlę lanku. Taip pat antkrūtinis saugo ir liemens sritį. Ši detalė yra panašaus principo ir paskirties kaip karės kostiumo krūtinės apsauga. Antdilbis- svarbiausia kostiumo dalis. Ji dedama ant kairės rankos (jei lankininkė yra dešiniarankė, nes lanką laiko kare ranka) apsaugo ranką nuo lanko virvės, kuri sukelia didelį smūgį iššovus strėlę. Antdilbis, dengtas metaline atsikišusia plokšte vertikaliai ties riešu smūgiui atmušti. Diržo paskirtis įprasta, tik čia prilaiko ne kelnes, o viršutinę dalį. Antšlaunis apsaugo kojos sritį nuo naudojamų strėlių. Šioje srityje koja gali būti lengvai pažeidžiama, tačiau odos apsauga sumetalo plokšte apsaugo koją nuo naudojamo ginklo (**Paveikslas 26**).

Paveikslas 26. Lankininkės kostiumo detalės.

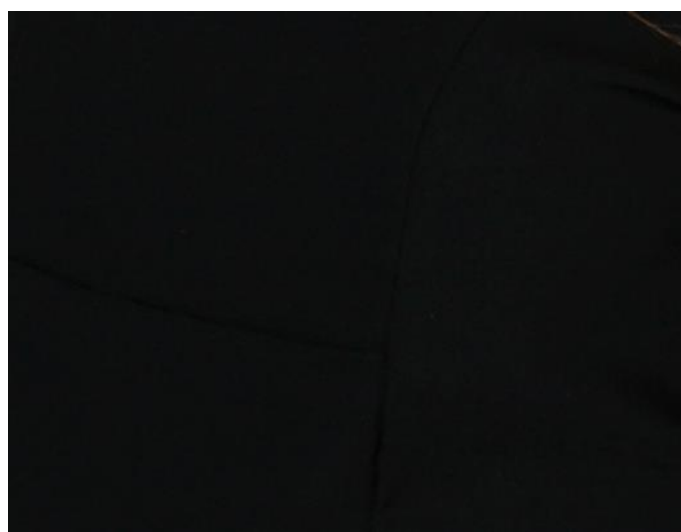

3.2. Medžiagos (medžiagų technologija)

Projektui sukurti pasirinktos trys rūšys medžiagų - tai audinys, natūrali gyvūno oda ir metalo skarda. Šios medžiagos pasirinktos remiantis senovės šarvų kostiumų dizainu bei atsižvelgiant į būdingas medžiagų savybes. Pavyzdžiui audinio elastingumas, ar apsaugos tvirtumas ir kietumas.

Šarvus pritaikyti XXI amžiui reikalinga šiuolaikiška medžiaga, tačiau šarvų srityje metalas ir oda nepakeičiami, tačiau lengvai pakeičiamas audinys apatiniam rūbui pasiūti. Anksčiau, jam buvo naudojamas drobės lino audinys. „Tai tvirtas, standus austinis audinys. Jis gerai sugeria vandenį, pralaidus orui ir vėsinantis audinys, todėl puikiai tinkamas vasariniams drabužiams“²⁵. Savo projekte lino audinį pakeičiau į šio amžiaus audinį – poliesterį. „Poliesteris - cheminis sintetinis pluoštas, gaminamas iš naftos. Jis yra atsparus trinčiam, beveik nesiglamžo, yra tvirtas, nesugeria drėgmės, todėl greitai džiūsta.“²⁶ Šios savybės puikiai derinamos su drabužio paskirtimi, atsparus nusidėvėjimui, yra lengvas ir tvirtesnis už daugelį kitų audinių, tačiau yra netamprus. Dėl šios priežasties pasirinktas maišytas poliesteris su elastano pluoštu. „Elastanas – tai sintetinis elastomerinis pluoštas, sudarytas iš segmentuoto poliuretano. Jis yra tamprus - ištemptas iki trigubo ilgio tuoj pat susitraukia iki pradinio ilgio, kai tik tempimo jėga pašalinama“ (Lietuvos standartizacijos departamentas, 2016). Taigi audinį sudaro 97 procentai poliesterio ir 3 procentai elastano pluošto (**Paveikslas 27**). Dėl audinio savybių, apatinis drabužis (kombinezonas) yra tamprus, tvirtas ir tolygiai dengia visą kūną.

Paveikslas 27. Audinys, kurio sudėtis - 97 procentai poliesterio ir 3 procentai elastano pluošto.

²⁵ Lietuvos standartizacijos departamentas. Tekstilė ir tekstilės gaminiai. Vilnius: Lietuvos standartizacijos departamentas.- 2016. Psl. 4.

²⁶ Lietuvos standartizacijos departamentas. Tekstilė. Sudėties tyrimas. Vilnius: Lietuvos standartizacijos departamentas.-2016. Psl. 26.

Natūrali gyvūno oda viena seniausių medžiagų aprangos gamyboje. Dėl savo mechaninių savybių odą imta naudoti ir šarvų kostiumams, prie kurios lengvai tvirtinamos metalo detalės. Prieš naudojant, oda apdirbama, nuo jos panaikinami gyvūno plaukai, chemiškai apdorojama ir išvaloma vidinė puse. Apdirbta oda vadinama šikšna (Lietuviuzodynas.lt, 2016). Po apdirbimo oda išlieka kaip vienas tvirčiausių ir storiausių pluoštų.²⁷ Projektui pasirinkta rudos spalvos dažyta kiaulės oda (žiūrėti **paveikslas 28**).

Paveikslas 28. Apdirbta ir dažyta kiaulės oda, naudojama kostiumų dizaino projekte „Kovotoja“.

Metalinėms detalėms naudota cinkuota skarda 2 milimetrų storio (žiūrėti **paveikslą 29**). Skarda sukarpyta, apšlifiluota, reikiamose vietose suvirinta, gruntuota, glaistyta, lakuota ir dažyta metalo dažais aukso spalvos (žiūrėti – **paveikslas 30**).

Paveikslas 29. Cinkuota metalo skarda. **Paveikslas 30.** Naudota apdirbta ir dažyta cinkuota skarda.

²⁷ Lietuvos standartizacijos departamentas. Tekstilė. Kašmyro, vilnos, kitų specialių gyvūninių pluoštų ir jų mišinių analizė. Vilnius: Lietuvos standartizacijos departamentas.-2016. Psl. 16.

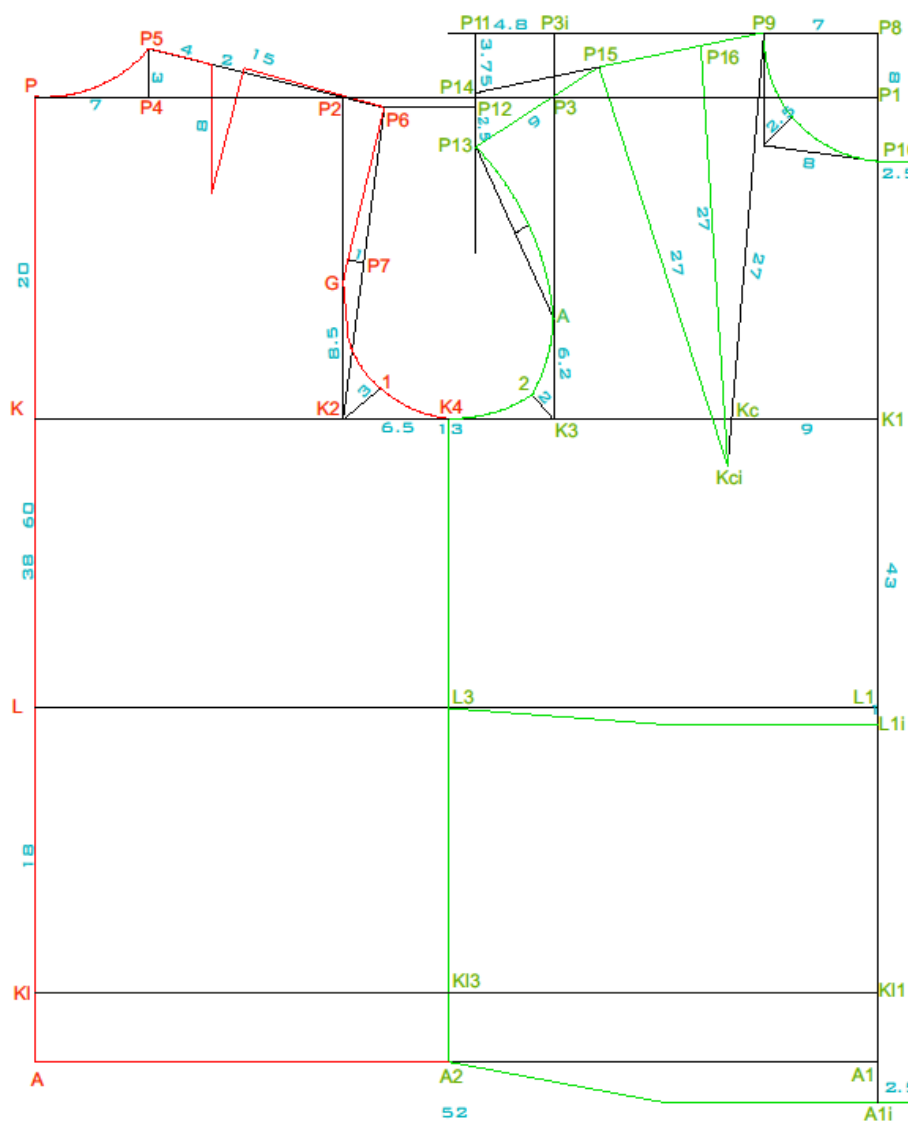

3.3. Gamyba (gamybos technologija)

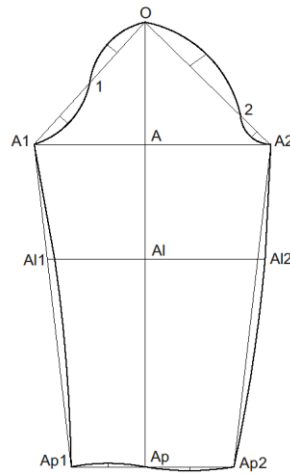
3.3.1. Kombinezonų siuvimas

Kombinezonui pagaminti reikalingi drabužių modeliavimo lakalai, kurie braižomi pagal drabužių konstravimo taisykles. Kombinezonui sukonstruoti pasirinkta: paprastas nepriglundusios palaidinės modelis iki klubų, paprastas ilgos, tiesios rankovės modelis ir paprastas tiesių kelnių modelis nuo liemens. Universalus palaidinės modelio brėžinys pavaizduotas **paveiksle 31**. Rankovės modelio brėžinį žiūrėti **paveiksle 32**. Kelnių modelio brėžinį žiūrėti **paveiksle 33**.

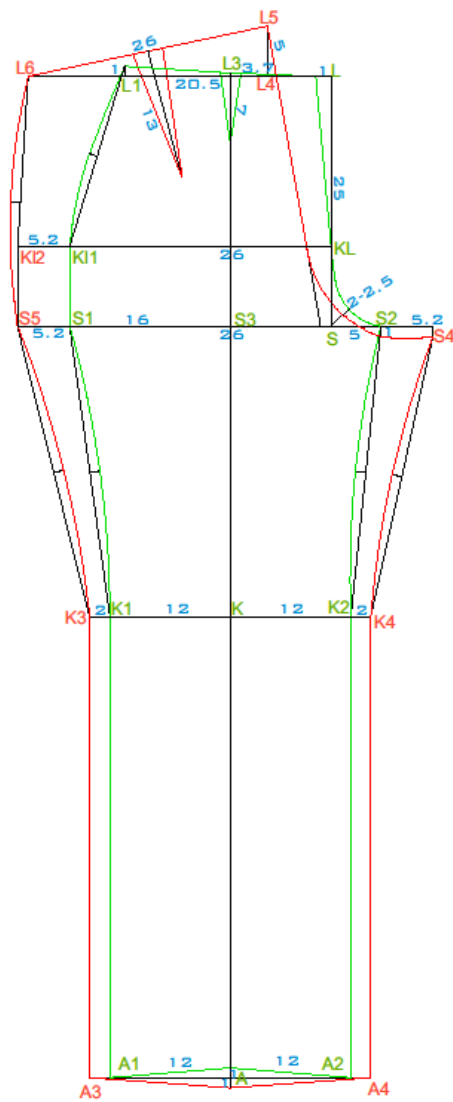
Paveikslas 31. Palaidinės modelio brėžinys.

Paveikslas 32. Rankovės modelio brėžinys.

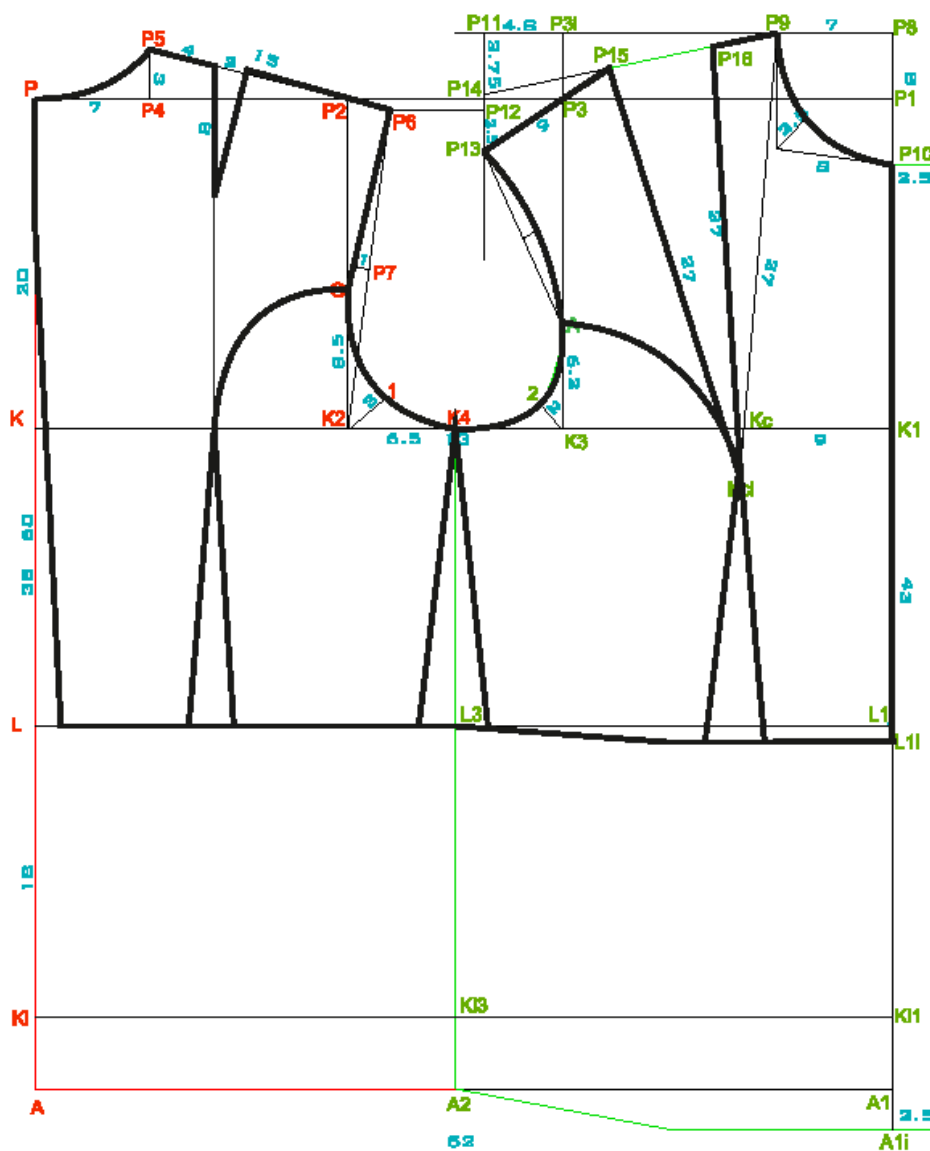

Paveikslas 33. Kelnių modelio brėžinys.

Pasirikti drabužių konstravimo modeliai koreguojami, kad sukonstruoti norimo prigludusio kombinezono modelį. Palaidinės modelis trumpinamas nuo klubų iki liemens. Modelis keičiamas iš neprigludusio į labai prigludusį, kuomet konstruojami įsiuvai priekyje ir nugaroje. Priekiniai įsiuvai konstruojami nuo palaidinės siauriausios vietos ties rankovės linija per krūtinės centrą iki liemens linijos. Nugaros įsiuvai konstruojami nuo nugaros pusės siauriausios vietos iki liemens linijos, įsiuvus išlenkiant tolygia lenkta linija per nugaros mentes. Nugaroje taip pat išlenkiama ir vidurio linija nuo menčių iki liemens linijos, kur numatyta užtrauktuko vieta. Įsiuvų pagalba siaurinama liemens apimtis, dailinama išgaubimas ties krūtinė bei didinamas prigludimas nugaroje. Koreguotas palaidinės konstravimo brėžinys pateiktas **paveiksle 34**.

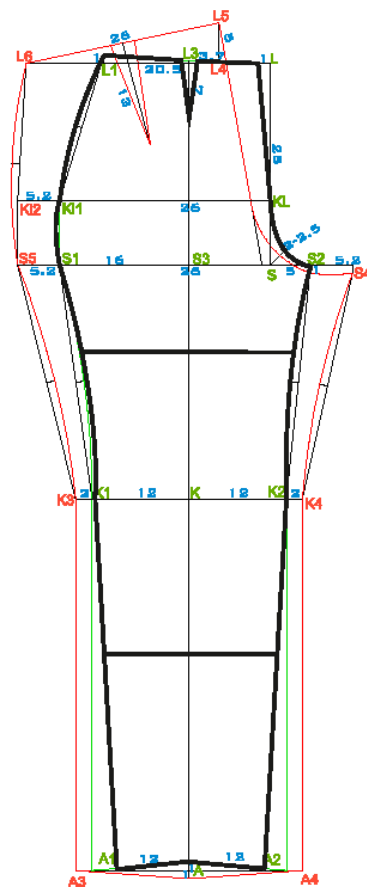
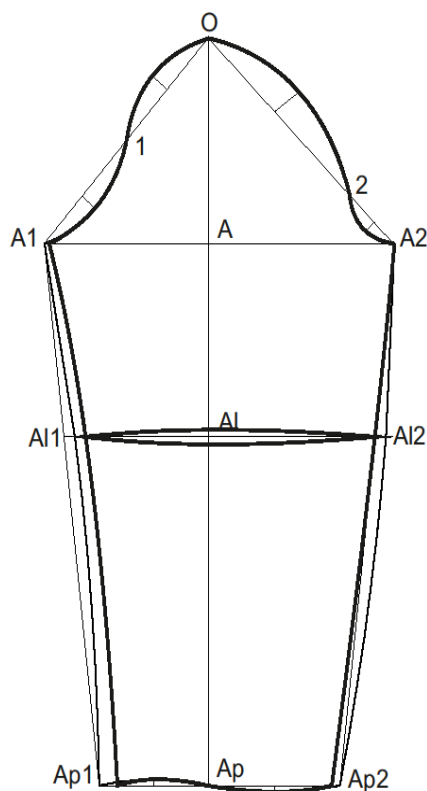
Paveikslas 34. Koreguotas palaidinės brėžinys.

Rankovės modelis taip pat koreguojamas didinant rankovės prigludimą ir sukuriant dirbtinį išlenkimą ties alkūnės vieta. Per lenkimo vietą, rankovėje modeliuojama išlenkta siūlė, kad audinys būtų tolygiai prigludęs prie alkūnės ir neišsitampytų audinys dėvint drabužį ilgesnį laiką. Taip pat mažinama rankovės apimtis per visą rankovės ilgį ties šoninėmis linijomis rankovės priekinėje ir nugaros dalyje. Pagal rankovės konstravimo taisykles, prie žasto apimtį standartiškai pridedami penki centimetrai rankovės laisvumui palaikyti. Šiuo atveju, prie žasto apimtį pridedami 2 centimetrai. Koreguotas rankovės konstravimo brėžinys pavaizduotas **paveiksle 35**.

Kelnių modelis taip pat koreguojamas iš tiesių į prigludusį. Siaurinama kelnių apimtis per visą kojos ilgį. Klešnės detalė modeliuojama iš trijų horizontaliai jungiamų dalių. Koreguotas brėžinys pateiktas **paveiksle 36**.

Paveikslas 35. Koreguotas rankovės brėžinys. **Paveikslas 36.** Koreguotas kelnių brėžinys.

Koreguoti brėžiniai iškerpami. Taip gaunami lakalai, kurie dedami ant audinio ir perkopijuojami. Lakalai naudojami tam, kad detalės iš audinio būtų tikslios, kadangi audinys yra tamprus. Prie perkopijuotų detalių kraštinių pridedama po 7-15 mm. pločio priedai, skirti siūlėms. Priedas priklauso nuo siūlės pobūdžio. Tarkime, siūlei užtrauktukui įsiūti reikalingas platesnis priedas, o tos pačios kostiumo pusės detalių jungimui reikalingas siauresnis priedas. Žinoma, čia priklauso ir nuo to, koks siūlės tipas numatytas projekte. Kombinezonui susiūti pasirinktos susiutinės siūlės (siūlė skirta pagrindinių detalių kraštams sujungti).

Ant audinio perkopijuotos detalės iškerpamos ir eilės tvarka susiuvamos siuvimo mašina. Iš pradžių sujungiamos kombinezono tos pačios pusės detalės, po to abiejų pusių detalės. Galiausiai įstatomos rankovės ir atliekami apdailos darbai bei įsiuvas užtrauktukas. Siuvinys išlyginamas ir yra paruoštas dėvėjimui (**Paveikslas 37**).

Paveikslas 37. Kombinezonai.

3.3.2. Odinių detalių modeliavimas

Odinėms kostiumo detalėms sumodeliuoti pasirinkti keli būdai: siuvimas, suvarstymas ir susegimas kniedėmis bei sagtimis. Sudėtingo modelio karės ir lankininkės kostiumo detalėms sukonstruoti, kaip ir kombinezonui, naudotas drabužių konstravimo metodas. Krūtinės ir liemens dalims naudojamas palaidinės konstravimo būdas, kuris koreguojamas pagal kostiumų eskizus (**Paveikslas 38**). Sukonstravus koreguotų palaidinių lakalus, jie perkopijuojami ant odos. Dalys iškerpamos ir susiuvamos odos siuvimo principu: odos kraštai paklijuojami lipnia juostele ir nulenkiami į išvirkščią pusę, priklijuojami prie nugarėlės, kad oda nesislankiotų ir nusiuvama siuvimo mašina, po odos detalėmis dedant slidų popierių.

Paveikslas 38. Kostiumų eskizai.

Kitos kostiumo detalės paklijuojamos juostele. Šis būdas naudojamas nuo senovės tam, kad oda neplyštų, neirtų ir nesitampytų. Klijuojant juostele, būtina užlenkti kraštus, apsaugant juos nuo pažeidimų, be to detalės atrodo estetiškiau. Karės kostiumui paklijuojama kelio, juosmens, peties detalės bei galvos juosta. Amazonės kostiumui paklijuojamas diržas, sijono detalės, galvos juosta,

rankos ir blauzdos detalės. Lankininkės kostiumui paklijuojama dilbio, šlaunies, juosmens detalės ir galvos juosta.

Prie paklijuotų detalių jungiami dirželiai, jungiantys pagrindines detales tarpusavyje (**Paveikslas 39**). Dirželių jungimo būdas skirtingas. Pavyzdžiui, dirželiams šonuose sujungti naudojamos sagtys arba spaudės (žinoma kaip nevertotina svetimybė iš rusų kalbos „knopkė“)²⁸, kurios leidžia koreguoti kostiumo dydį.

Paveikslas 39. Kostiumo pagrindinės detalės jungiamos dirželiais.

Sijono tipo detalei sukurti naudojamos kniedės, kuriomis pritvirtinami dirželiai prie juosmens detalės (**Paveikslas 40**). „Kniedė – metalinė vinelė, kuria, užplakant galą, sujungiamos detalės“ (Lietuvių kalbos žodynas, 2008). Kniedėmis jungiamos ir visos metalinės detalės prie odos. Sijono juostoms prijunti prie juosmens detalės naudojamos metalinės tuščiavidurės detalės, užlenkiamais kraštais. Sijono dirželiams susegti naudojamos spaudės, kurios susisega tarpusavyje. Spaudėmis susegamas sijonas lengvai nusiimamas ir gali būti reguliuojamas.

²⁸ Valstybinė lietuvių kalbos komisija. Vlkk.lt/konsultacijos/Valstybinės lietuvių kalbos konsultacijų bankas.- 2015 [Žiūrėta: 2016-12-05]. Prieiga per internetą: <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/1453-knopka-knopke-mygtukas-spraustukas-smeigtukas-spaude>.

Paveikslas 40. Amazonės kostiumas. Juosmuo sutvirtintas dirželiais ir kniedėmis.

Kitas būdas detalėms sujungti – suvarstymas virvute. Šis jungimo būdas pas seniausias žmonijos istorijoje. Tokiu būdu susiūti ir minėto filmo „Proces de Jeanne d’Arc“ pagrindinės veikėjos marškiniai (**paveikslas 20**). Odą suvarstant virvutėmis, ją galima įtempti tiek, kad apspautų kūną kaip korsetas. Įtempta medžiaga žymiai labiau apsaugo kūną, o oda atsparesnė aštriems ginklams. Suvarstymo būdas naudojamas visiems kostiumams – krūtinės, juosmens detalėms bei juosmens diržui suveržti. Suvarstymo pavyzdį žiūrėti **paveiksle 41**.

Paveikslas 41. Suvarstymas odine virvute. Lankininkės kostiumas.

3.3.3. Metalinių detalių gaminimas

Dizaino projekto „Kovotoja“ kostiumams naudojamos metalinės detalės, kurios maksimaliai apsaugo labiausiai pažeidžiamas kūno vietas. Karių kostiumuose metalinės detalės naudojamos nuo seno, kuomet buvo išmokta jį apdirbti. Metalo mechaninės savybės, kurios palankios šarvų gamybai tai – tvirtumas ir atsparumas, tamprumas, plastiškumas, kietumas ir tvermė.²⁹

Naudotas metalas: cinkuota 2 milimetrų storio skarda. Skarda buvo sukarpyta skardos žirkėmis į reikiamo dydžio detales, kurių aštrūs kraštai tolygiai nušlifuoti šlifavimo disku. Detalių kampuose ir kraštuose išgręžtos skylutės metalinėms vinelėms, kurios pritvirtina metalines detales prie odinių detalių. Taip pat 3 milimetrų skersmens skylutės išgręžtos karės ir lankininkės kostiumo viršutinės dalies detalėms bei amazonės diržo detalėms nugaroje, kur vertikalios metalinės detalės suvarstomos odos virvute.

Karės kostiumas metalo detalėmis išsiskiria. Čia abu antpečiai suvirinti iš trijų lenktų detalių, atkartojant peties linkius priekyje ir nugaroje. Taip gautos išlenktos detalės. Ties suvirintomis vietomis, skardos briaunos išlyginamos metalo glaistu (antpečius žiūrėti **paveiksle 42**).

Paveikslas 42. Karės kostiumo antpečiai.

Kostiumo dizaino projektui panaudotos 36 metalinės detalės. Karės kostiumui: kaktos apsauga, mažas ir didelis antpetis, dvi vertikalios krūtinės apsaugos, dvi juosmens apsaugos ir dvi skirtingų formų detalės kelio apsaugai. Amazonės kostiumui panaudotos metalinės detalės: kaktos apsauga, antžascio apsauga, juosmens detalė, 3 didesnės viršutinės sijono detalės, 6 mažesnės viršutinės sijono detalės, 3 didesnės apatinės sijono detalės, 6 mažesnės apatinės sijono detalės ir

²⁹ Liudvigas Jerlykinas. Klusnus metalas. Vilnius: Vyturys.-1987. Psl. 54.

blauzdos apsauga. Lankininkės kostiumo metalinės detalės: kaktos apsauga, vertikalios dvi krūtinės apsaugos, andilbio apsaugos detalė ir šlaunies apsaugos detalė.

Visos detalės buvo gruntuojamos metalo gruntu, lakuojamos ir dažomos aerozoliniais metalo dažais auksinės spalvos. Naudojantis šiuolaikiškėmis priemonėmis, cinkuota skarda tapo panaši į aukso lakštus (žiūrėti **paveikslą 43**).

Paveikslas 43. Galutinis kostiumų dizainas.

3.4. Sąnaudos kostiumo gamybai

Kostiumų dizaino projektui „Kovotoja“ įgyvendinti panaudotas juodos spalvos audinys, rudos spalvos natūrali apdirbta oda, cinkuota skarda, odos virvutės, kniedės, spaudės ir metalinės tuščiavidurės detalės užlenkiamais kraštais, užtrauktukai. Skardai patobulinti panaudotas metalo gruntas, metalo glaistas, metalo lakas ir aerozoliniai metalo dažai.

Kostiumų pagrindams (kombinezonams) pasiūti sunaudota apie 4,5 m. ilgio ir 1,8 m. pločio sintetinio audinio, kurio sudėtis: 97 procentai poliesterio ir 3 procentai elastano (**paveikslas 27**). Kombinezonuose įsiūti trys plastmasiniai užtrauktukai 60 cm. ilgio (**paveikslas 44**). Odos detalėms sunaudota apie 3,2 m² natūralios apdirbtos ir dažytos odos (**paveikslas 28**). Metalinėms kostiumo detalėms panaudota 1,5 m² cinkuotos skardos 2 mm. storio (**paveikslas 30**). Kostiumo suvartymui panaudota apie 3 m. ilgio natūralios odos virvutė (**paveikslas 41**). Metalinėms detalėms pritvirtinti prie odos detalių sunaudota 130 metalinių vinelių (spaudžių) su užplakamu galu (**paveikslas 41**). 20 vienetų spaudžių panaudota odinems detales sujungiant tarpusavyje. Odinių detalių jungimui panaudota 55 metalinės tuščiavidurės detalės užlenkiamais kraštais (**paveikslas 45**).

Paveikslas 44. Naudoti užtrauktukai.

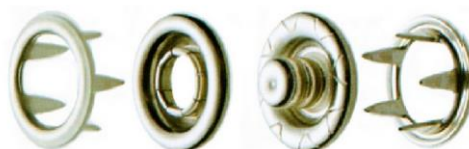

Paveikslas 45. Tuščiavidurės detalės užlenkiamais kraštais.

Tuščiavidurių 12 vienetų detalių panaudota galvos juostoms, orui praleisti, kad neprakaituotų kakta. Be to tai ir subtilios dekoru detalės. Kostiumams susegti panaudotos spaudės, sudarytos iš 4 dalių (**paveikslas 46**).

Paveikslas 46. Spaudės iš 4 detalių.

Kostiumams panaudotos 27 spaudžių poros bei 14 spaudžių dalių su įdubimu. Papildomos detalės skirtos kostiumo detalių dydžių reguliavimui. Odinių detalių jungimui panaudota 2 cm. pločio ir apie 3,5 metro ilgio odinių dirželių.

Karės kostiumo antpečių detalėms suvirinti panaudota kombinuotų siūlių vielos lazdelė (**paveikslas 47**). Suvirintoms siūlėms panaudotas glaistas, skirtas metalui (**paveikslas 48**). Glaistui išlyginti panaudotas šlifavimo lapas (**paveikslas 49**). Visoms detalėms nugaruntuoti panaudota metalo apie 200 ml. antikorozinio metalo grunto (**paveikslas 50**). Skardos detalėmis nulakuoti panaudota apie 250 ml. metalo lako ir detalėms nudažyti panaudota apie 400 ml. blizgių aerosolinių dažų, skirtų metalui (**paveikslas 51**).

Paveikslas 47. Vielos lazdelė suvirinimui.

Paveikslas 48. Glaistas metalui.

Paveikslas 49. Šlifavimo lapas.

Paveikslas 50. Antikorozinis gruntas metalui.

Paveikslas 51. Blizgūs aerosoliniai metalo dažai.

3.5. Pritaikomumas visuomenėje

Kostiumo dizaino projektas „Kovotoja“ - tai trys, pilnai dengiantys kūną kostiumai su odos ir metalo detalėmis. Kostiumų paskirtis – sceninis apdaras karės, amazonės ir lankininkės veikėjoms bei personažams.

Visuomeninėje veikloje kostiumai gali būti pritaikomi įvairiems kultūriniais reiškiniais kur reikalingas siužetas, o moterys atliktų kovotojos vaidmenį. Tai gali būti spektakliai, operos, filmai, ir kt. Kostiumai pritaikyti judesiams ir kovai ginklais. Karės kostiumas daugiau pritaikytas naudotis kardu, amazonės kostiumas su kojų apsaugomis pritaikytas naudotis ietimi, o lankininkės – naudotis lanku. Pagal ginklo naudojimo būdą sukurtos ir pritaikytos metalinės apsaugos detalės, saugančios veikėją nuo sužeidimų. Pavyzdžiui lankininkės krūtinė ir dilbis dengtas metalo plokštelėmis tam, kad šaunant lanku atšokusi virvė nesužeistų šių sričių.

Iki šių laikų istorijoje buvo retai vaizduojamos kovojančios moterys, nes dailiosios lyties atstovės buvo laikomos gėrio, švelnumo, namų židinio puoselėtojomis. Tačiau jau nuo XX amžiaus moterys aktyvėja, reikalauja lygių teisių su vyrais, atsiranda įvairios feminizmo išraiškos. Šiandien moters mąstysena itin pasikeitusi. Moteris tampa drąsia, kovinga. Vien politikoje kiek moterų užima aukštus postus. Tai rodo, kad moters suvokimas keičiasi, o kas keičiasi istorijoje – keičiasi ir kultūrinuose reiškiniuose. Daugėjant moterų didvyrių istorijoje, jų vis dažniau atsiranda ir spektakliuose, filmuose. Taigi didvyrei reikalingas išraiškingas, jos būdą atskleidžiantis kostiumas.

Kita vertus šis projektas gali būti pritaikytas jau istorijoje įrašytų didvyrių veikėjoms. Pavyzdžiui Žana d'Arc, Karingoji princesė – Ksena, Amazonė Diana ir kt.

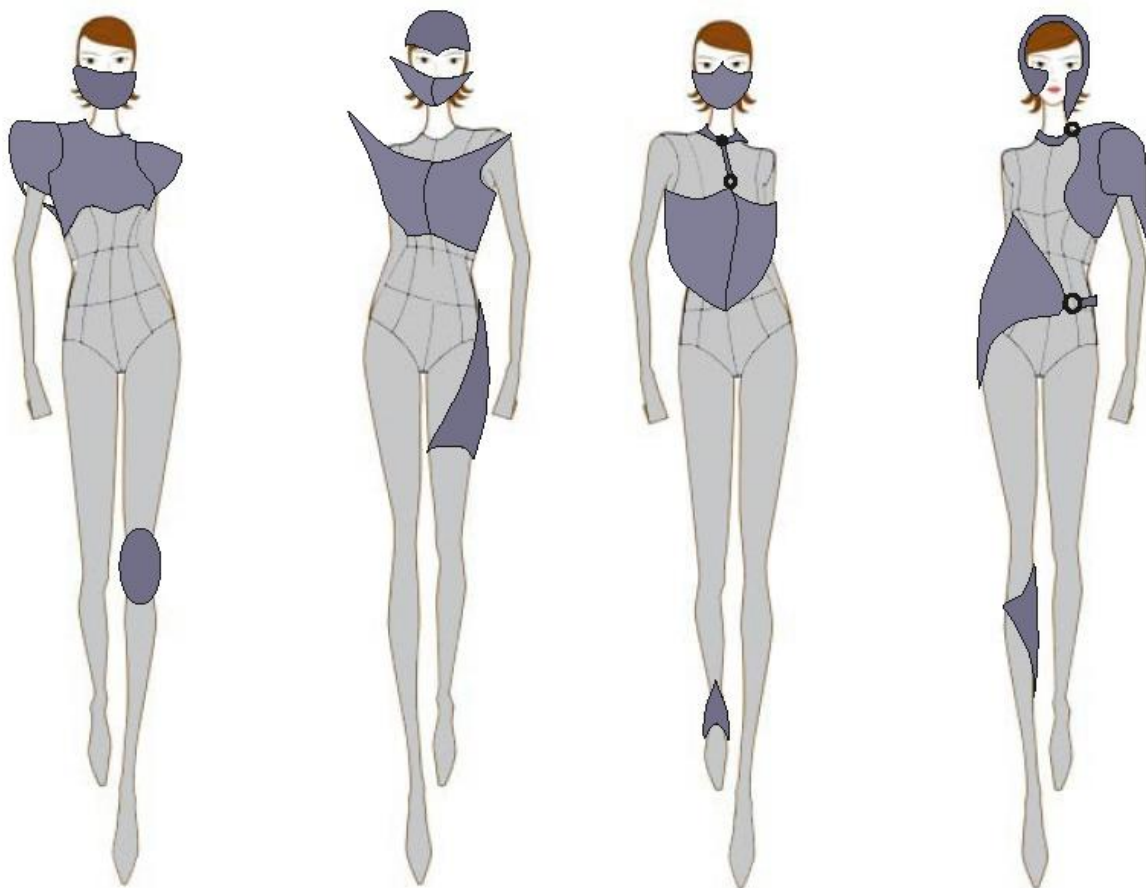
3.6. Ieškojimų aprašymas

3.6.1. Pirminė idėja

Pirminė kostiumų idėja buvo „avangardinių kostiumų kolekcija“. Kostiumo pirminė paskirtis išliko ta pati, tai – apsauginis kostiumas. Kostiumų detalės nestandartinių formų, plastiškos ir skirtingos. Pirminės idėjos eskizus žiūrėti **paveiksle 52**.

Nuo pirminės idėjos nesikeitė kostiumo pagrindas – kombinezonas, kuris dengia visą kūną. Tai rodo, kad iš pat pradžių buvo vengiama pabrėžti moters seksualumą, o visas dėmesys buvo kreipiamas į kostiumo dizainą. Pirminės idėjos kūrimo metu buvo stengiamasi sukurti kuo įdomesnių formų avangardinių kostiumų. Tačiau nebuvo apgalvota kompozicija.

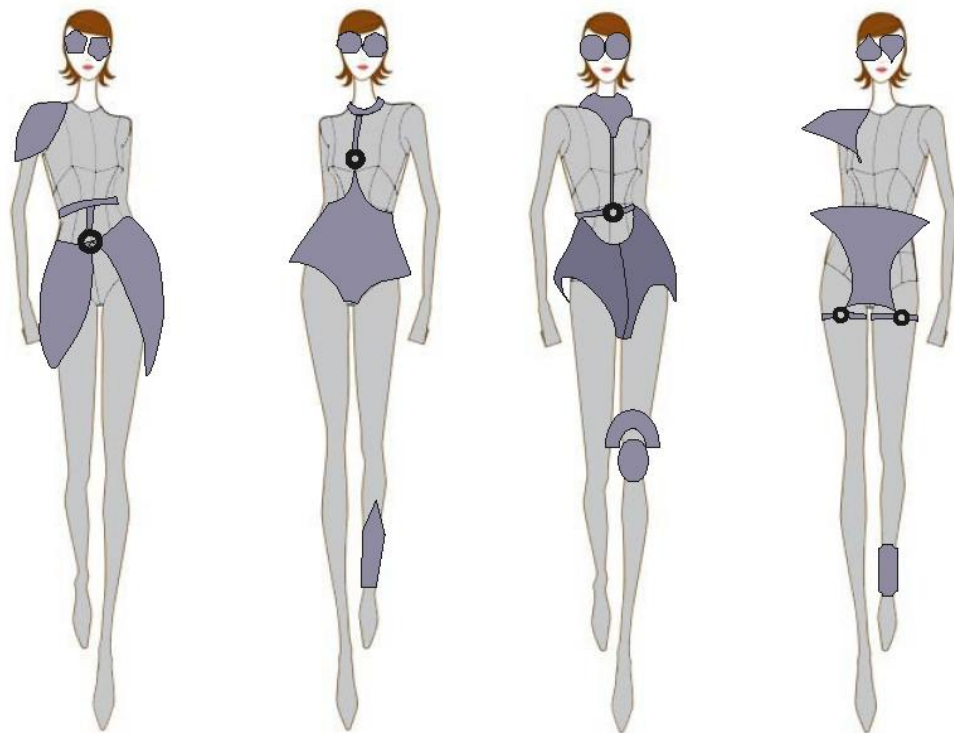
Paveikslas 52. Pirminės idėjos eskizai.

Taip pat čia susidurta su medžiagiškumo neatitikimu ir neapgalvotais konstrukciniais sprendimais. Dėl šios priežasties formos buvo tobulinamos ir paprasčiau apspręsti detalių tarpusavio jungimosi būdai. Nuspręsta medžiagų technologija bei sugalvota vienoda konstrukcija. Tačiau ši

mintis nedavė norimų rezultatų. Patobulintus eskizus žiūrėti **paveiksle 53**. Kostiumų formos pasidaro vienodos ir neįdomios. Kostiumų visuma supanašėja tarpusavyje. Simetriškai tampa nuobodžiomis, o detalės minimalistinės.

Paveikslas 53. Patobulintų formų kostiumų eskizai.

Nepamirštant kostiumo paskirties (apsauginis kostiumas) eskizuojuojant, didesnis dėmesys krenta apsaugos sričiai. Čia atsiranda naujos detalės – kniedės, spygliai. Kostiumo detalės dengia skirtingas kūno vietas, o kiekvienam kostiumui skiriama po vieną didelę detalę pritvirtinama diržu su sagtimi (žiūrėti **paveikslą 54**). Keičiamas ir spalvinis sprendimas.

Paveikslas 54. Kostiumų eskizai.

3.6.2. Antrinė idėja

Galiausiai nuspręsta atsisakyti avangardinio kostiumo srities. Daugiau dėmesys krenta ne į forma, o į funkcinę paskirtį. Nuspręsta kurti sceninį kostiumą tam, kad kūrinys būtų naudingas ir pritaikomas visuomenės poreikiams. Tačiau nepamiršta ir pirminė paskirtis, todėl kostiumas išlaiko apsaugos funkcijas, o kostiumui sukurti pasirenkami šarvų analogai. Išskirtinis idėjos bruožas – modernumas, spalvinės gamos išskirtinumas, diržų su sagtimis konstrukcija (žiūrėti **paveikslą 55, 56**).

Paveikslas 55. Sceninio kostiumo eskizas.

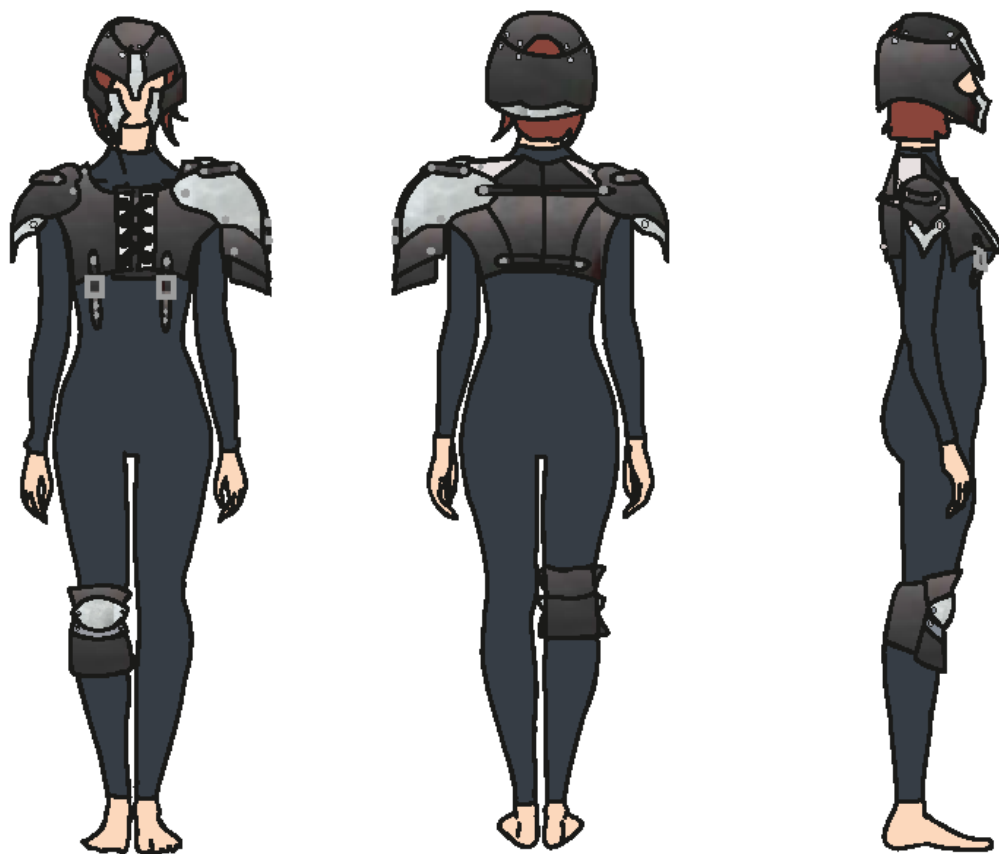
Paveikslas 56. Sceninio kostiumo eskizas.

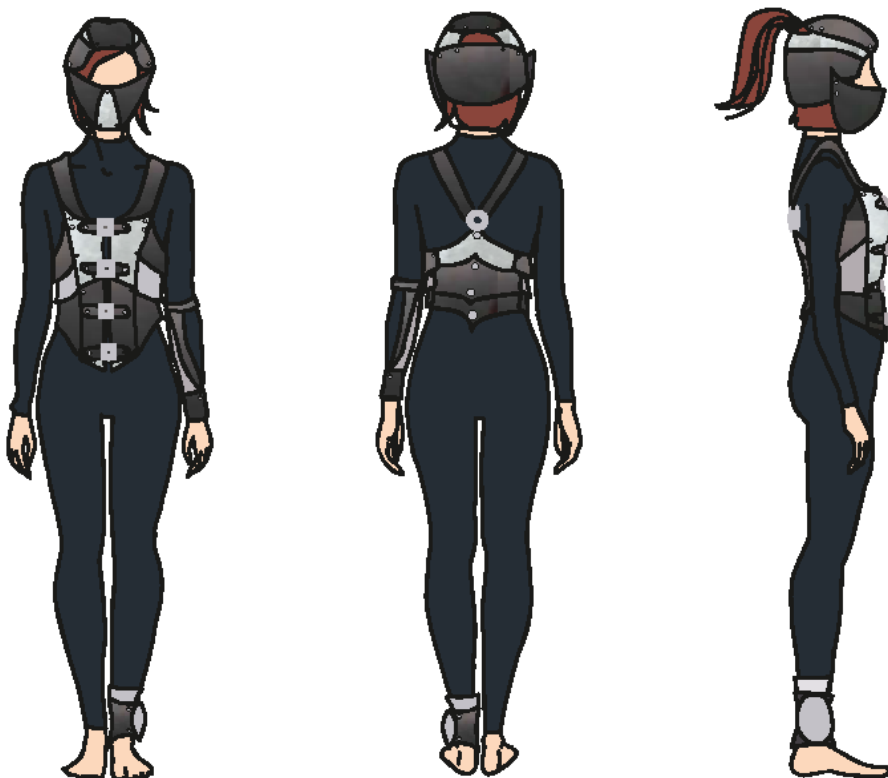
Nors idėja ir labiau apgalvota, tačiau čia susiduriama su medžiagiškumo galimybių trūkumais bei sudėtingais techniniais sprendimais, todėl idėja toliau tobulinama. Eskizuose vaizdas visiškai pasikeičia, kaip keičiasi ir spalvinis sprendimas, formos ir konstrukcija. Pakeistas ir medžiagų pasirinkimas (žiūrėti **paveikslą 57, 58**). Čia pasirinktos natūralios medžiagos kaip oda, metalas. Kostiumo šiuolaikiškumui išlaikyti pasirinkta moderni medžiaga – poliesterio audinys kombinezonui.

Čia atsiranda daugiau smulkių detalių ir jų jungimo būdų. Kostiumų apsauginės detalės sukurtos remiantis įvairių sričių šarvais, o ne tik pečių srityse. Atsiranda šalmai ir su antveidžias, antžandžias. Antpečiai tikroviškesni savo gabaritais. Kostiumai daugiau realistiniai, patogesni.

Paveikslas 57. Šarvų kostiumų eskizai.

Paveikslas 58. Šarvų kostiumų eskizai.

3.6.3. Galutinė idėja.

Patobulintos formos ir išspręsta kostiumo konstrukcija. Pasirinktos tinkamos medžiagos ir jų technologijos, kostiumui sukurti. Sukurtas visiškai naujas spalvinis sprendimas. Kostiumų formos skirtingos, subtilios ir tuo pačiu įdomios. Pasirinkta didesnę įvairovę detalių jungimo būdų, o kostiumų gaminimo technologija pasiremta realių šarvo kostiumų gamyba. Čia vyrauja asimetrija, apgalvota kompozicija.

Paveikslas 59. Galutinės idėjos eskizai.

APIBENDRINIMAS

Sukurti sceninį tam tikros temos kostiumą reikalinga išanalizuoti pasirinktos srities kostiumų bruožus, sceninio kostiumo reikšmę ir funkciją bei surasti skirtumus bei panašumus tarp šių dviejų aspektų, kuriais remiantis galima sukurti funkcinę paskirtį atitinkantį kostiumą.

Darbui pasirinkta šarvų kostiumo sritis. Eigoje išanalizuotos galimos šarvų dalys. Pasirinkti tam tikros rūšies šarvų kostiumai – tai karės, amazonės ir lankininkės šarvų komplektai. Išanalizavus šios rūšies realių šarvų komplektus atliktos išvados. Taip pat kostiumų projektui sukurti pasinaudoti ir sceninių kostiumų prototipai. Tai karės, amazonės ir lankininkės šarvų kostiumų analogai išrinkti iš populiarių filmų, kuriuose pagrindinės veikėjos dėvi minėtos rūšies šarvus. Atlikus analizę, surasti panašumai ir skirtumai tarp realių ir filmams kurtų šarvų kostiumų.

Apibendrinant tiek scenoje, tiek realybėje šarvų dalys išlieka tos pačios, nebent dėvimas skirtingas jų kiekis. Išlaikoma tokia pati funkcija bei panaši konstrukcija. Tačiau kovotojų apranga nuo aprangos scenoje skiriasi medžiagiškumu. Sceniniams kostiumams naudotos modernesnės, labiau akį režiančios medžiagos. Nors spalvine prasme kostiumai panašus – rudų, tamsių atspalvių. Kostiumai skiriasi ir gamybos technologija. Taip pat akivaizdus skirtumas ir jų dekore. Sceniniuose kostiumuose ryški asimetrija, formų, apdailos elementų ir medžiagų įvairovė. Realūs šarvai paprastesni, subtilesni, mažai kuo skiriasi tarpusavyje. Žinoma to priežastis – sceninis kostiumas skirtas žiūrovui sudominti. Realybėje šarvų kostiumai atlieka tik apsaugos funkciją.

IŠVADOS

1. Moteriškų šarvų aprangos detalių transformacija į moterišką sceninį šarvų kostiumą įmanoma nepakeičiant esminės kostiumo konstrukcijos;
2. Moterų kovotojų šarvų kostiumai skiriasi nuo moteriškų sceninių šarvų kostiumų medžiagiškumu ir gamybos technologija;
3. Realus kovotojos kostiumo funkcinė paskirtis skiriasi nuo sceninio kovotojos kostiumo. Realybėje kostiumas skirtas apsaugoti kūną nuo mechaninių sužeidimų, o sceninis kostiumas skirtas veikėjo vaidmeniui atskleisti ir pritraukti žiūrovo dėmesį;
4. Sceninis veikėjų kovinis kostiumas dažniausiai išryškina moters seksualumą ir yra dekoratyvus. Realybėje šie kostiumai subtilesni, be dekoru elementų;
5. Moters kovinės aprangos kostiumo dalys priklauso nuo to, koku ginklu ji kovoja;
6. Kiekviena šarvų kostiumo dalis turi savo paskirtį ir funkciją;

LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

1. Aldona Ogijienė, Audronė Šakienė, Aprangos raida. Nuo senovės iki XX amžiaus. Kaunas: Technologija.- 1995. 37 psl. 49 psl.;
2. A. Levandovskis. Žana d'Ark. Vilnius: Mintis.- 1985. Psl. 14 psl.;
3. Arkliai.info.lt/ Amazonių jojimas.- 2012;
Prieiga per internetą: <http://arkliai.info/jojimas/jojimo-disciplinos/amazoniu-jojimas/>;
4. Armstreet.com/ „Bowman“ Tunic Surco Medieval Costume.- 2007. Prieiga per internetą: <https://armstreet.com/care-guide.html>;
5. Eleanor M. Farrell, Whoosh.org/ Costume In Xena: warrior princess.- 1999. Prieiga per internetą: <http://www.whoosh.org/issue36/farrell1.html>;
6. Dramosteatras.lt /kūrėjai/ režisieriai/ Jonas Vaitkus/ Svarbiausi darbai teatre. – 2016. Prieiga per internetą: <http://dramosteatras.lt/lt/kurejai/jonas-vaikus/>;
7. H. Russell Robinson, Oriental Armour. Mneola, New York: Dover Publications, INC.- 1995. 208 psl.;
8. J.E. Reich, Techtimes.com/ Gal Gadot Says Wonder Woman Movie Will Be Completely Different.- 2016. Prieiga per internetą: <http://www.techtimes.com/articles/144971/20160328/gal-gadot-talks-wonder-woman-standalone-movie-will-be-completely-different-than-batvman-v-superman.htm>;
9. Imdb.com/Joan of Arc.- 1999. [Žiūrėta: 2016-12-02]. Prieiga per internetą: <http://www.imdb.com/title/tt0178145/combined>;
10. Lesley Goldber, TheHollywoodreporter.lt/ „Xena: Warrior Princess“ Reboot in the Works at NBC (Exclusive).-2015. Prieiga per internetą: <http://www.hollywoodreporter.com/live-feed/xena-warrior-princess-reboot-nbc-809355>;
11. Lietuvos standartizacijos departamentas. Tekstilė ir tekstilės gaminiai. Vilnius: Lietuvos standartizacijos departamentas.- 2016. Psl. 4;
12. Lietuvos standartizacijos departamentas. Tekstilė. Sudėties tyrimas. Vilnius: Lietuvos standartizacijos departamentas.-2016. Psl. 2;
13. Lietuvos standartizacijos departamentas. Tekstilė. Kašmyro, vilnos, kitų specialių gyvūninių pluoštų ir jų mišinių analizė. Vilnius: Lietuvos standartizacijos departamentas.-2016. Psl. 16;
14. Lietuvių žodynas.lt/ Žodžio Uretanas reikšmė.-2016. Prieiga per internetą: <http://www.lietuviuzodynas.lt/terminai/Uretanas>;
15. Liudvigas Jerlykinas. Klusnus metalas. Vilnius: Vyturys.-1987. Psl. 54;
16. Mike Reyes, Cinemablend.com/ Don't Get Too Ecsited About Wonder Woman's New Costume, It'll Probably Change.- 2015. Prieiga per internetą: <http://www.cinemablend.com/new/Don-t-Get-Too-Excited-About-Wonder-Woman-Costume-It-Probably-Change-66461.html>;
17. Museum of New Zeland Te Papa Tongarewa/ Collections. Xena and Gabriella costumes.- 2004. Prieiga per internetą: <http://collections.tepapa.govt.nz/exhibitions/whales/EducationResource.aspx?irn=365>;
18. Ngila Dickson, Theart.co.nz/ costume designer. – 2001. Prieiga per internetą: <http://www.thearts.co.nz/artists/ngila-dickson>;
19. Richard A. Gabriel, The Ancient Worl/ Solder's Lives through History. Westport, Connecticut. London: Greenwood press.-2007. 79 psl.;
20. Rimantas Klevečka. XXI amžius.lt/ Oratorija „Žana d'Ark ant laužo“. – 2010. [Žiūrėta 2016-12-02]. Prieiga per internetą: http://www.xxiamzius.lt/numeriai/2010/05/12/kult_02.html.
21. S.L. Kellaway, MedievalLifeStyle.com/ Suit of Armor Close-up: The Madieval Harness.- 2012. Prieiga per internetą: <http://medievallifestyle.com/armor-and-weapons/suit-of-armor.html>;
22. Stephanie Chan, TheHollywoodreporter.lt/ Pret-a-reporter. This is How Katniss „Mockingjay“ Battle outfit come together.- 2014. Prieiga per internetą: <http://www.hollywoodreporter.com/news/is-how-katniss-mockingjay-battle-751043>

23. Taddy Wayne, Interviewmagazine.com/ Film Gal Gadot.- 2015 Prieiga per internetą: http://www.interviewmagazine.com/film/gal-gadot#_;
24. Todd McCarthy. Variety.com/ Review: „The Messenger: The Story of Joan Of Arc“.- 1999. [Žiūrėta: 2016-12-02]. Prieiga per internetą: <http://variety.com/1999/film/reviews/the-messenger-the-story-of-joan-of-arc-vivid-action-can-t-save-miscast-joan-1200459920/>;
25. Valstybinė lietuvių kalbos komisija. Vlkk.lt/konsultacijos/Valstybinės lietuvių kalbos konsultacijų bankas.- 2015. [Žiūrėta: 2016-12-05]. Prieiga per internetą: <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/1453-knopka-knopke-mygtukas-spraustukas-smeigtukas-spaude>;
26. Violeta Židonytė, Dizainas I. Projektinis Dizainas/ Pramoninis dizainas, Interjero dizainas, Drabužių dizainas 11 – 12. Vilnius: Šviesa.- 2002. 131 psl.

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

- Paveikslas 1.** Šarvų dalys. **Šaltinis:** S.L. Kellaway. [Medievallifestyle.com/ Parts of a suit of armor](http://medievallifestyle.com/Parts%20of%20a%20suit%20of%20armor). 2012. Prieiga per internetą: <http://medievallifestyle.com/armor-and-weapons/suit-of-armor.html>;
- Paveikslas 2.** Lankininkės kostiumas su dilbio apsauga. **Šaltinis:** [Armstreet.com/ Store-Armoury-„Lady warrior“ Archer Quiver](http://armstreet.com/Store-Armoury-„Lady%20warrior“%20Archer%20Quiver). 2007. Prieiga per internetą: <https://armstreet.com/store/armoury/medieval-archer-bowman-leather-quiver-etched-steel-accent>;
- Paveikslas 3.** Lankininkės kostiumas: sabatonai, kirisas ir šarvinis sijonėlis. **Šaltinis:** [Armstreet.com/ Store-Armoury-„Lady warrior“ Archer Quiver](http://armstreet.com/Store-Armoury-„Lady%20warrior“%20Archer%20Quiver). 2007. Prieiga per internetą: <https://armstreet.com/store/armoury/medieval-archer-bowman-leather-quiver-etched-steel-accent>;
- Paveikslas 4.** Karės kostiumas su šalmu ir antžandžiais. **Šaltinis:** [Armstreet.com/Store-Armour-Fansaty Leg Armour „Lady warrior“](http://armstreet.com/Store-Armour-Fansaty%20Leg%20Armour%20„Lady%20warrior“). 2007. Prieiga per internetą: <https://armstreet.com/store/armor/fantasy-leg-armor-etched-stainless-lady-warrior-gear>;
- Paveikslas 5.** Karės kostiumas su šalmu ir antveidžiu. **Šaltinis:** [Armstreet.com/Store-Armour-Fansaty Leg Armour „Lady warrior“](http://armstreet.com/Store-Armour-Fansaty%20Leg%20Armour%20„Lady%20warrior“). 2007. Prieiga per internetą: <https://armstreet.com/store/armor/fantasy-leg-armor-etched-stainless-lady-warrior-gear>;
- Paveikslas 6.** Šarvai pilnai dengia kūną. **Šaltinis:** [Armstreet.com/Store-Armour-Fantasy Woman’s „Lady Warrior“ Armour Set](http://armstreet.com/Store-Armour-Fantasy%20Woman%20„s%20„Lady%20Warrior“%20Armour%20Set). 2007. Prieiga per internetą: <https://armstreet.com/store/armor/fantasy-stainless-full-womens-armor-set>;
- Paveikslas 7.** Šarvai dengia ne visą kūną. **Šaltinis:** [Armstreet.com/Store-Armour-Fantasy Woman’s „Lady Warrior“ Armour Set](http://armstreet.com/Store-Armour-Fantasy%20Woman%20„s%20„Lady%20Warrior“%20Armour%20Set). 2007. Prieiga per internetą: <https://armstreet.com/store/armor/fantasy-stainless-full-womens-armor-set>;
- Paveikslas 8.** Katniss Everdeen - filmo „Bado žaidynės“ pagrindinė veikėja. **Šaltinis:** Jane Boursaw. [Reellifewithjane.com/The Hunger game:Mockingjay, Part 2](http://reellifewithjane.com/The%20Hunger%20game%3A%20Mockingjay%2C%20Part%202). 2015. Prieiga per internetą: <http://www.reellifewithjane.com/2015/09/the-hunger-games-mockingjay-part-2-trailer-3/>
- Paveikslas 9.** Katniss Everdeen - filmo „Bado žaidynės“ pagrindinė veikėja. **Šaltinis:** Nick Schager. [Indiewire.com/Rewiev:“The Hunger Game:Mockingjay- Part 2“ Starring Jannifer Lawrence, Liam Hemsworth, Josh Hutchinson & more](http://indiewire.com/Rewiev%3A%20„The%20Hunger%20Game%3A%20Mockingjay-Part%202“%20Starring%20Jannifer%20Lawrence%2C%20Liam%20Hemsworth%2C%20Josh%20Hutchinson%20&%20more). Prieiga per internetą: <http://www.indiewire.com/2015/11/review-the-hunger-games-mockingjay-part-2-starring-jennifer-lawrence-liam-hemsworth-josh-hutchinson-more-104644/>;
- Paveikslas 10.** Japonų kovos meno „Kyudo“ kostiumo krūtinės apsaugos detalė. **Šaltinis:** [Kendoshop.fi/Kyudon harjoittelu/2010](http://kendoshop.fi/Kyudon%20harjoittelu/2010). Prieiga per internetą: <http://kendoshop.fi/kyudo-ja-sen-salat/>;
- Paveikslas 11.** Karingoji princesė Ksenia. **Šaltinis:** Jaffrey Meyer. [Freerepublic.com/ Michael Gerson: European right wing](http://freerepublic.com/Michael%20Gerson%3A%20European%20right%20wing). 2015. Prieiga per internetą: <http://www.freerepublic.com/focus/f-bloggers/3324091/posts>;
- Paveikslas 12.** Karingoji princesė Ksenia. **Šaltinis:** Jaffrey Meyer. [Freerepublic.com/ Michael Gerson: European right wing](http://freerepublic.com/Michael%20Gerson%3A%20European%20right%20wing). 2015. Prieiga per internetą: <http://www.freerepublic.com/focus/f-bloggers/3324091/posts>;
- Paveikslas 13.** Ksenos kostiumo eskizai. **Šaltinis:** [Officialxwpvs.com/ Xsena warrior princess/ Costume designs](http://officialxwpvs.com/Xsena%20warrior%20princess%20Costume%20designs). 2002. Prieiga per internetą: <http://www.officialxwpvs.com/costumes.htm>;
- Paveikslas 14.** Princesė Diana. **Šaltinis:** J. E. Reich. [Techtimes.com/ Gal Gadot says Wonder woman movie will be completely different than „Batman v Superman“](http://techtimes.com/Gal%20Gadot%20says%20Wonder%20woman%20movie%20will%20be%20completely%20different%20than%20„Batman%20v%20Superman“). 2016. Prieiga per internetą: <http://www.techtimes.com/articles/144971/20160328/gal-gadot-talks-wonder-woman-standalone-movie-will-be-completely-different-than-batvman-v-superman.htm>;
- Paveikslas 15.** Princesė Diana. **Šaltinis:** J. E. Reich. [Techtimes.com/ Gal Gadot says Wonder woman movie will be completely different than „Batman v Superman“](http://techtimes.com/Gal%20Gadot%20says%20Wonder%20woman%20movie%20will%20be%20completely%20different%20than%20„Batman%20v%20Superman“). 2016. Prieiga per internetą: <http://www.techtimes.com/articles/144971/20160328/gal-gadot-talks-wonder-woman-standalone-movie-will-be-completely-different-than-batvman-v-superman.htm>;
- Paveikslas 16.** Tapytas Žanos d’Ark portretas. **Šaltinis:** [Kartavoir.blogspot.lt/ Portrait de Jeanne d’Arc \(1450\)](http://kartavoir.blogspot.lt/Portrait%20de%20Jeanne%20d%27Arc%20(1450)). 2014. Prieiga per internetą: <http://kartavoir.blogspot.lt/2014/11/n093-portrait-de-jeanne-darc-1450.html>;
- Paveikslas 17.** Karės kostiumo eskizas.

- Paveikslas 18.** Catherine Leterrier kurtas kostiumas. **Šaltinis:** Amazon.com/ The Messenger: the story of Joan of Arc. 2011. Prieiga per internetą: <https://www.amazon.com/Messenger-Story-Joan-Arc/dp/0767845722>;
- Paveikslas 19.** John Hay kurtas kostiumas. **Šaltinis:** Imdb.com/Joan of Arc. 1999. Prieiga per internetą: <http://www.imdb.com/title/tt0178145/combined>;
- Paveikslas 20.** „Proces de Jeanne d’Ark“ filmo veikėjos kostiumas. **Šaltinis:** Louisblogsallocinefr.over-blog.com/Jeanne d’Arc au cinema. 2011. Prieiga per internetą: <http://louisblogsallocinefr.over-blog.com/article-jeanne-d-arc-au-cinema-92085030.html>;
- Paveikslas 21.** „Žana d’Ark“ filmo plakatas. **Šaltinis:** Clasiccinemagold.com/Filled under: Ingrid Bergman. 2012. Prieiga per internetą: <http://classiccinemagold.com/category/ingrid-bergman/>;
- Paveikslas 22.** Veikėjos kostiumas. **Šaltinis:** Clasiccinemagold.com/Filled under: Ingrid Bergman. 2012. Prieiga per internetą: <http://classiccinemagold.com/category/ingrid-bergman/>;
- Paveikslas 23.** Chitonas. **Šaltinis:** Indulgy.com/chiton. 2007. Prieiga per internetą: <http://indulgy.com/search/chiton>;
- Paveikslas 24.** Karės kostiumo detalės;
- Paveikslas 25.** Amazonės kostiumo detalės;
- Paveikslas 26.** Lankininkės kostiumo detalės;
- Paveikslas 27.** Audinys, kurio sudėtis - 97 procentai poliesterio ir 3 procentai elastano pluošto;
- Paveikslas 28.** Apdirbta ir dažyta kiaulės oda, naudojama kostiumų dizaino projekte „Kovotoja“;
- Paveikslas 29.** Cinkuota metalo skarda;
- Paveikslas 30.** Naudota apdirbta ir dažyta cinkuota skarda;
- Paveikslas 31.** Palaidinės modelio brėžinys;
- Paveikslas 32.** Rankovės modelio brėžinys;
- Paveikslas 33.** Kelnių modelio brėžinys;
- Paveikslas 34.** Koreguotas palaidinės brėžinys;
- Paveikslas 35.** Koreguotas rankovės brėžinys;
- Paveikslas 36.** Koreguotas kelnių brėžinys;
- Paveikslas 37.** Kombinezonai;
- Paveikslas 38.** Kostiumų eskizai;
- Paveikslas 39.** Kostiumo pagrindinės detalės jungiamos dirželiais;
- Paveikslas 40.** Amazonės kostiumas. Juosmuo sutvirtintas dirželiais ir kniedėmis;
- Paveikslas 41.** Suvarstymas odine virvute. Lankininkės kostiumas;
- Paveikslas 42.** Karės kostiumo antpečiai;
- Paveikslas 43.** Galutinis kostiumų dizainas;
- Paveikslas 44.** Naudoti užtrauktukai;
- Paveikslas 45.** Tuščiavidurės detalės užlenkiamais kraštais;
- Paveikslas 46.** Spaudės iš 4 detalių;
- Paveikslas 47.** Vielos lazdelė suvirinimui;
- Paveikslas 48.** Glaistas metalui;
- Paveikslas 49.** Šlifavimo lapas;
- Paveikslas 50.** Antikorozinis gruntas metalui;
- Paveikslas 51.** Blizgūs aerosoliniai metalo dažai;
- Paveikslas 52.** Pirminės idėjos eskizai;
- Paveikslas 53.** Patobulintų formų kostiumų eskizai;
- Paveikslas 54.** Kostiumų eskizai;
- Paveikslas 55.** Sceninio kostiumo eskizas;
- Paveikslas 56.** Sceninio kostiumo eskizas;
- Paveikslas 57.** Šarvų kostiumų eskizai;
- Paveikslas 58.** Šarvų kostiumų eskizai;
- Paveikslas 59.** Galutinės idėjos eskizai.

PRIEDAI

SCENINIO KOSTIUMO DIZAINO PROJEKTAS "KOVOTOJA"

amazonė

lankininkė

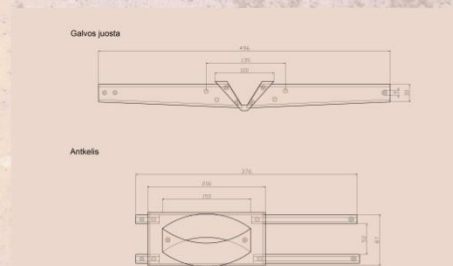
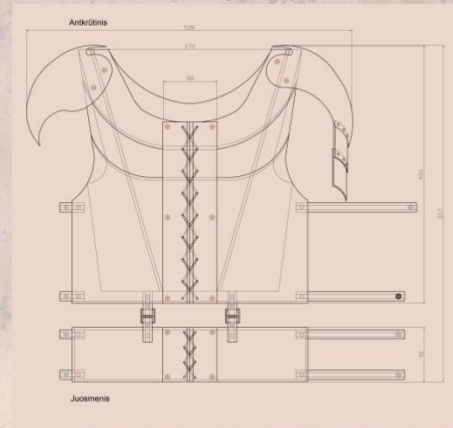
karė

SCENINIO KOSTIUMO DIZAINO PROJEKTAS "KOVOTOJA"

karė

M 1:2

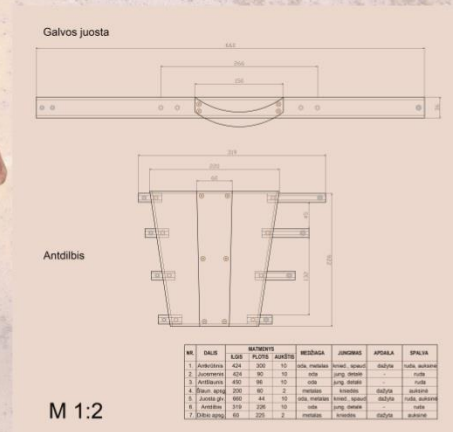
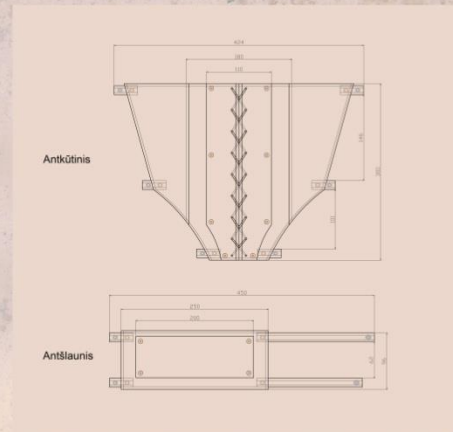
№	DAŽAS	ILGUMAS	PLATIS	ALYŠTIS	REŠIŠGALA	ŽINGSNIS	APVALA	SPINIA
1	juoda	100	100	10	leli, raudona, žalia, auksinė	dažytas	juoda, auksinė	juoda, auksinė
2	juoda	143	210	240	leli, raudona, žalia, auksinė	dažytas	juoda, auksinė	juoda, auksinė
3	juoda	133	210	100	leli, raudona, žalia, auksinė	dažytas	juoda, auksinė	juoda, auksinė
4	juoda	133	90	10	leli, raudona, žalia, auksinė	dažytas	juoda, auksinė	juoda, auksinė
5	juoda	100	100	10	leli, raudona, žalia, auksinė	dažytas	juoda, auksinė	juoda, auksinė
6	auksinė	207	87	10	leli, raudona, žalia, auksinė	dažytas	juoda, auksinė	juoda, auksinė
7	juoda	130	40	35	leli, raudona, žalia, auksinė	dažytas	juoda, auksinė	juoda, auksinė

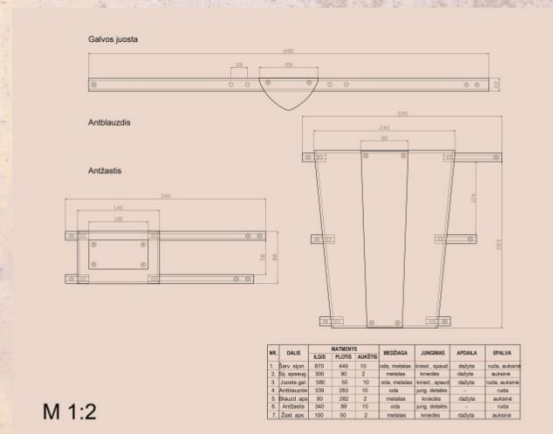
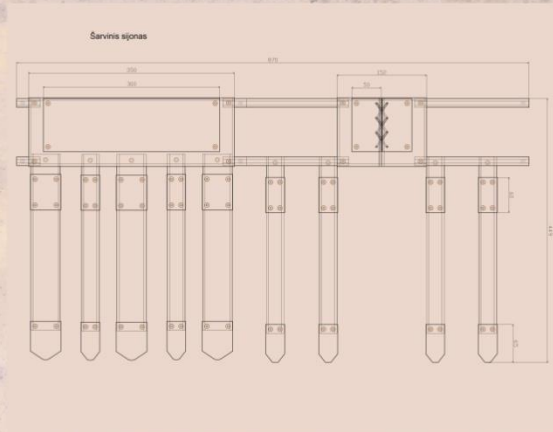
SCENINIO KOSTIUMO DIZAINO PROJEKTAS "KOVOTOJA"

lankininkė

SCENINIO KOSTIUMO DIZAINO PROJEKTAS "KOVOTOJA" amazonė

M 1:2

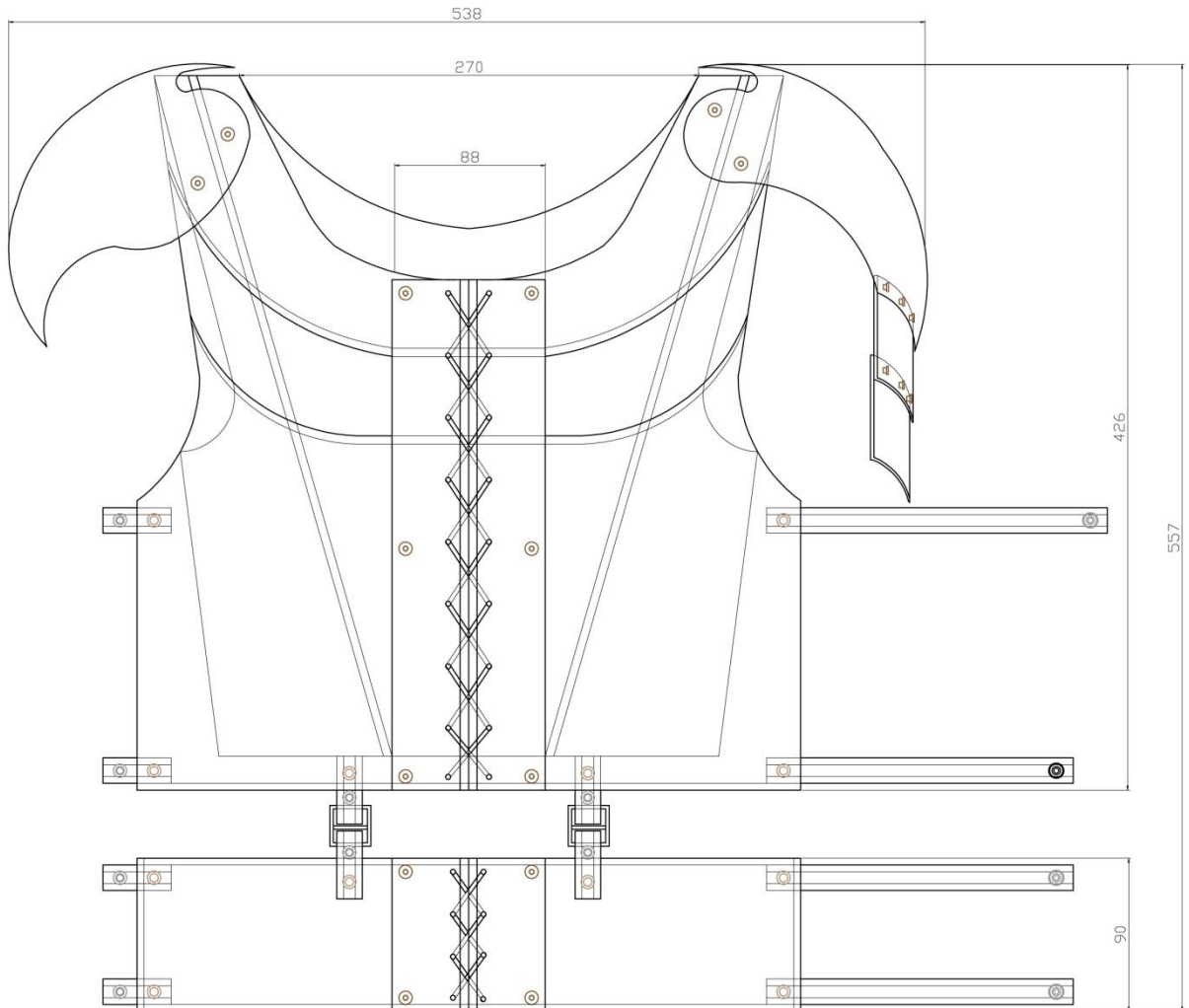
SCENINIO KOSTIUMO DIZAINO PROJEKTAS "KOVOTOJA"
kostiumo pagrindas

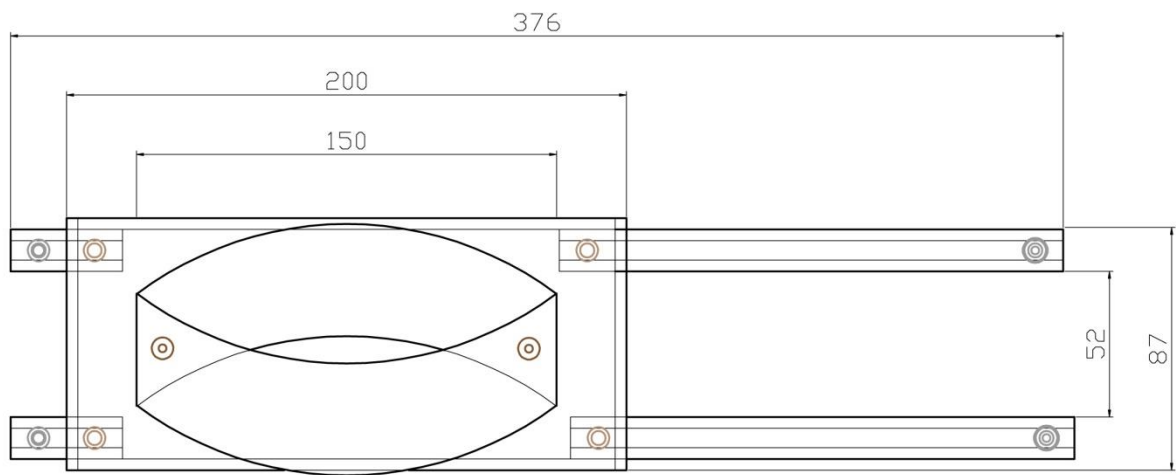
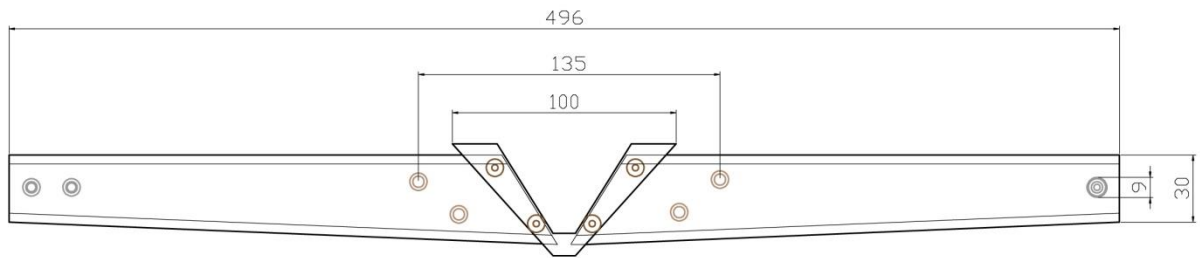
Kostiumo pagrindas - kombinezonas:
Drabužio dydis raidėmis - S-M;
Medžiagos sudėtis - 97% poliesteris,
3 % elastanas.

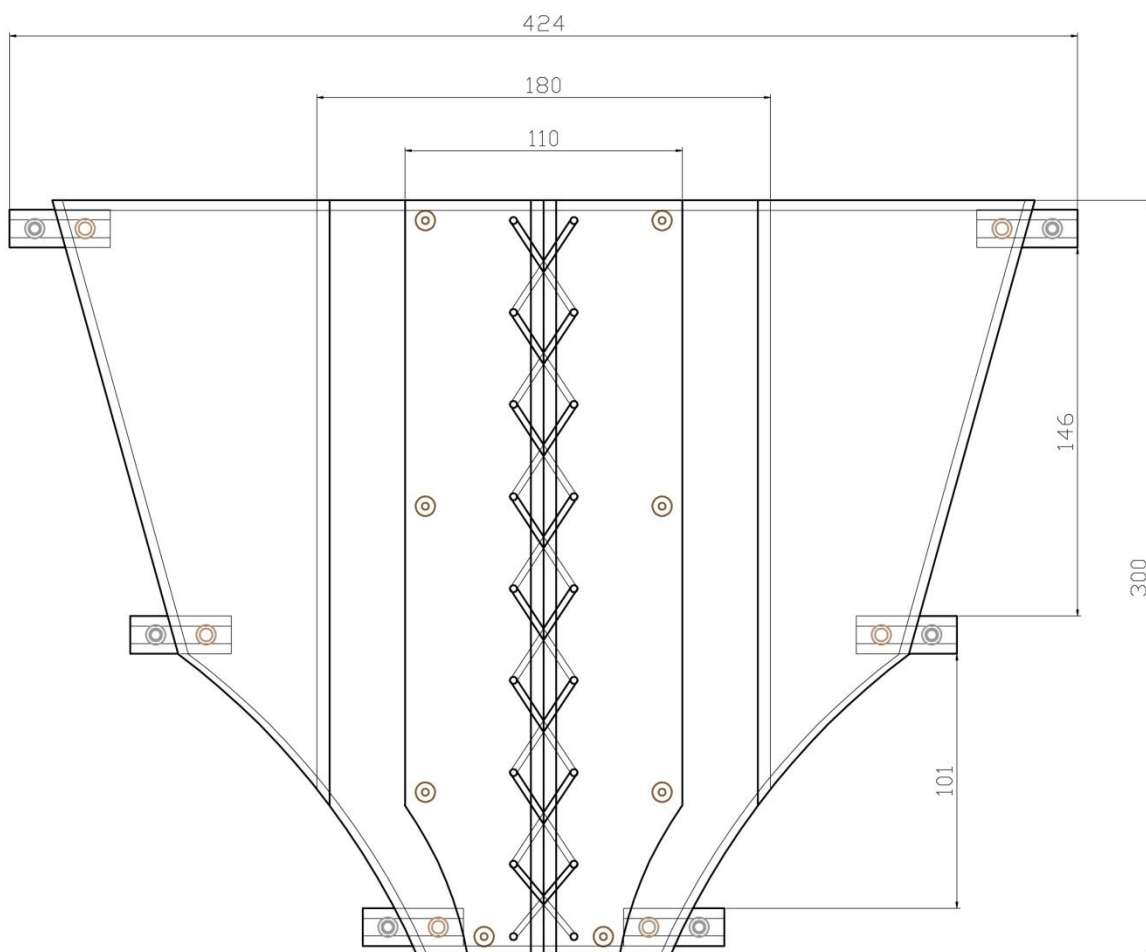
1.1. Karės antkrūtinio ir juosmens asaigos brėžiniai.

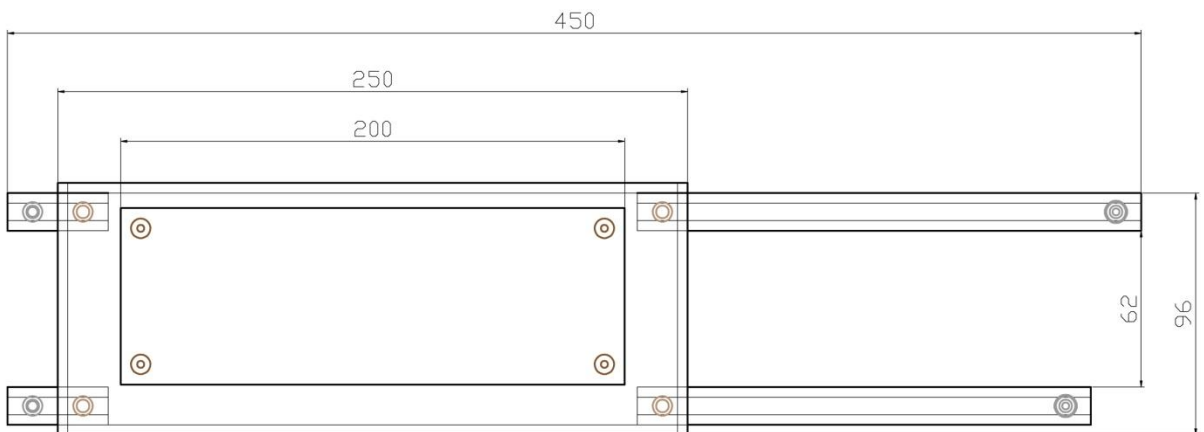
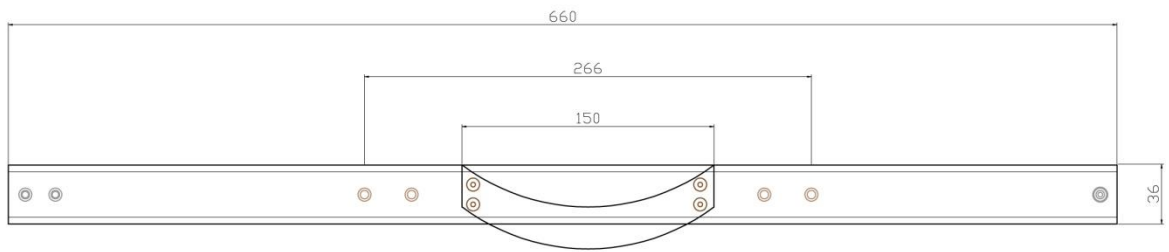
1.2. Karės galvos juostos ir antkelio brėžiniai.

2.1. Lankininkės ankrūtinio brėžinys.

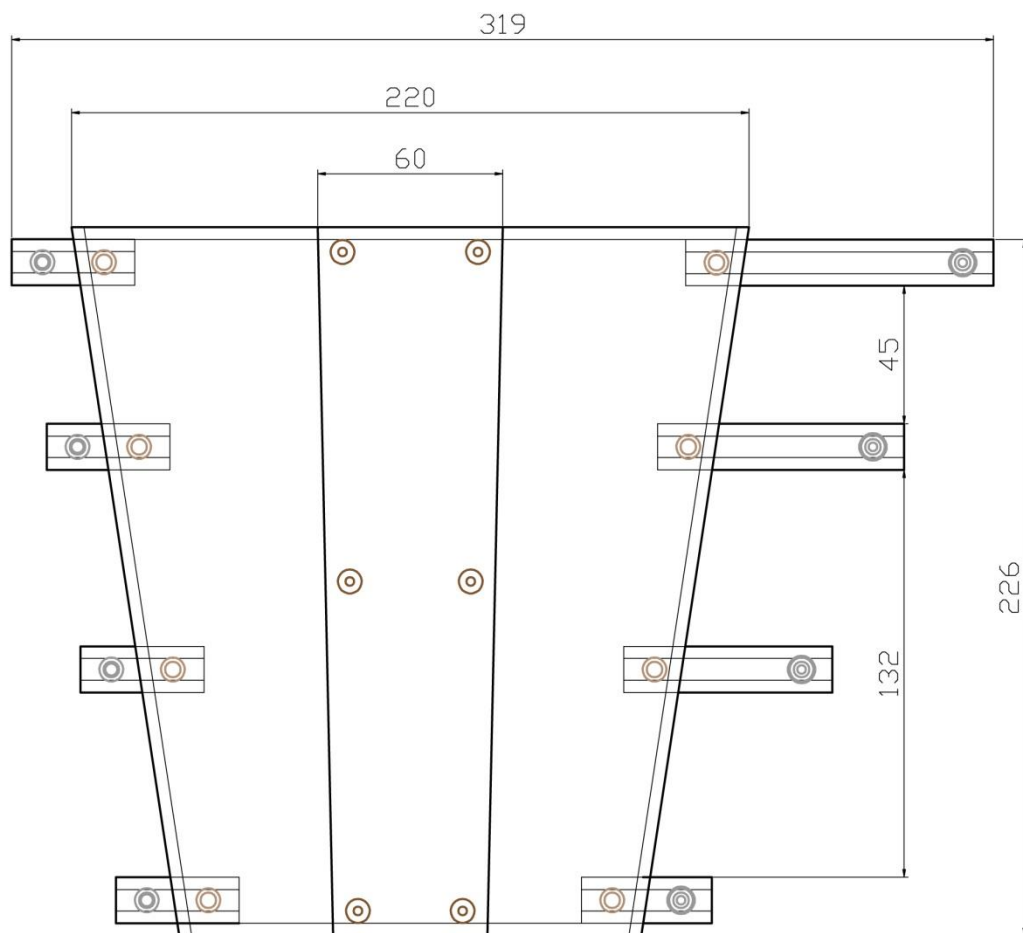

2.2. Lankininkės galvos juostos ir antšlaunio brėžiniai.

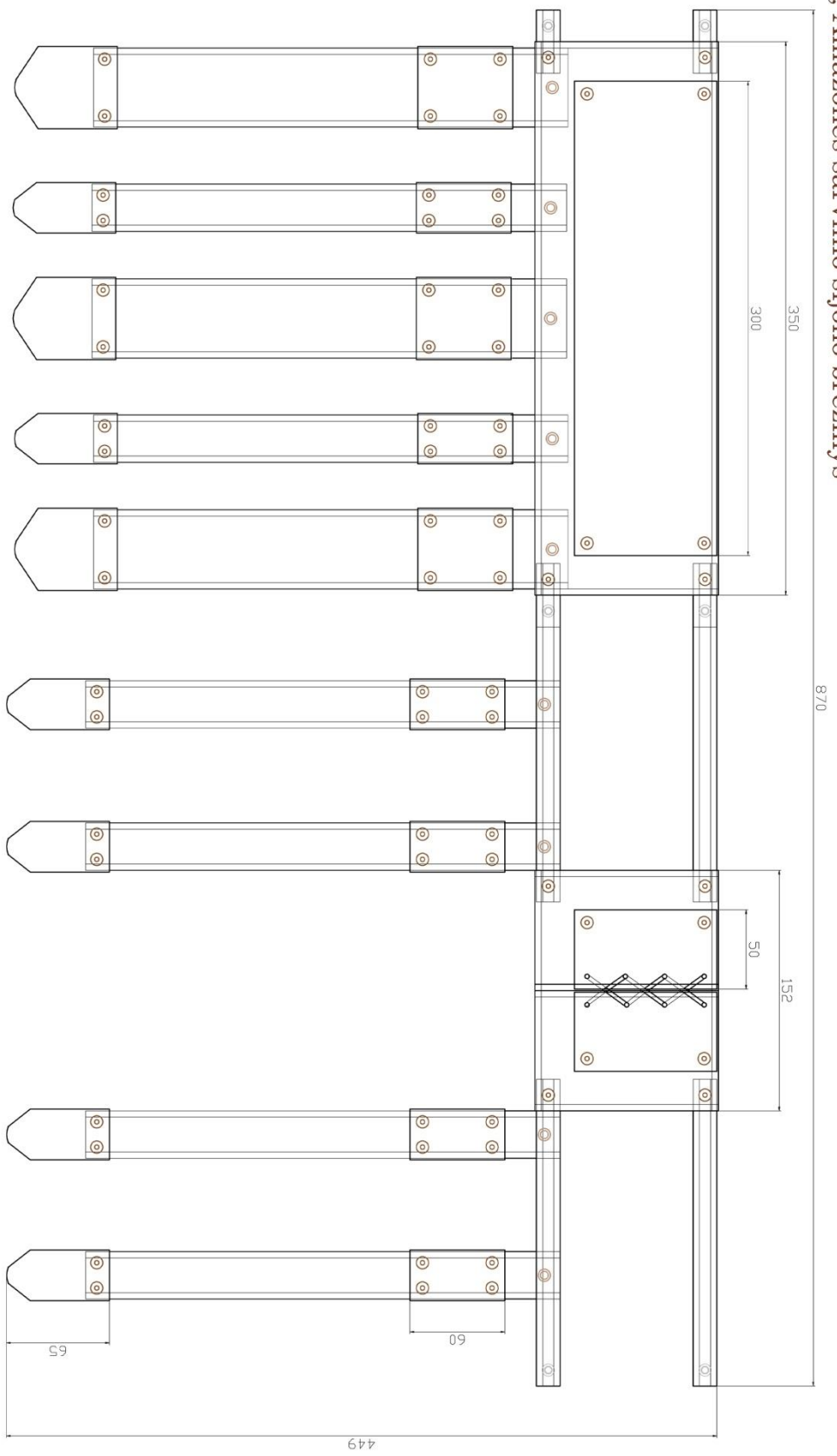

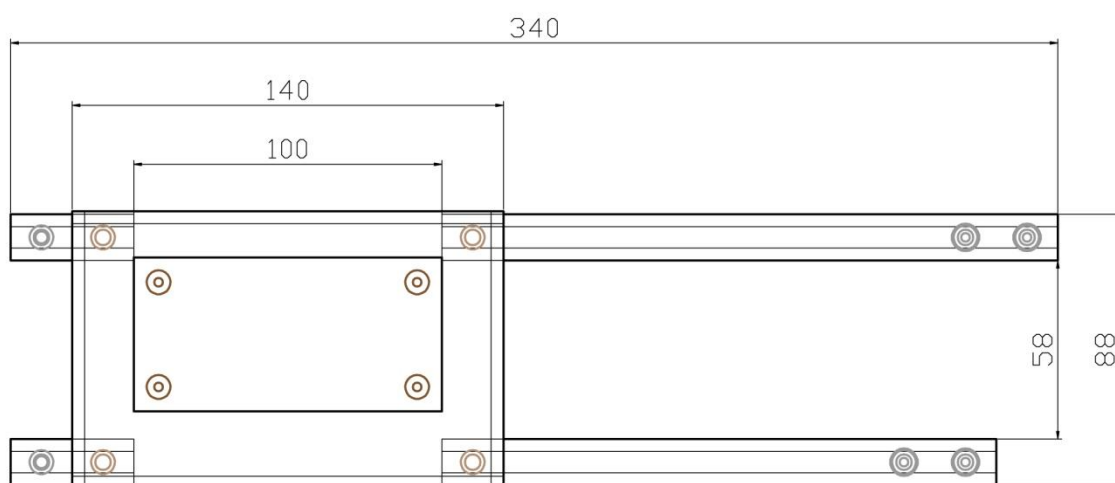
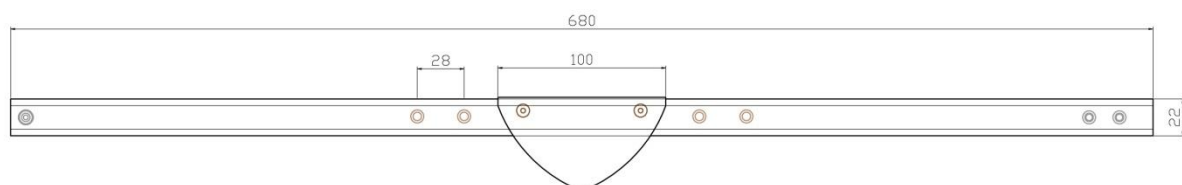
2.3. Lankininkės antdilio brėžinys.

3,1, Amazonės šarvinio sijono brėžinys

3.2. Amazonės galvos juostos ir antžasčio apsauga.

3.3. Amazonės antblauzdžio apsauga.

